

ખીરમીદલાહીર રહમાનીર રહીમ.

નહમદોહુ વ નોસલ્લી અલા રહ્માન કરીમ.

અરમાબાદ ખાકસાર સૈયદ બકરઅલી અફદલાહો અનહો કહે છે કે—

આજથી એક સદી પેહલા હીદુસ્તાનના મુસલમાનોમા અરબી, ફારસી, ઇલમની તાલીમનો ખુબુજ શોક હતો તેથી મુસલમાનો પોતાના મઝહબથી અને દીની જરૂરીયાતોથી વાકેફ હતા.

હમારા જમાનામા મુસલમાનોએ અરબી, ફારસી, ઇલમ પઢવાનુ છોડી દીધું તેથી વધારે મુસલમાનો દીની બાબતોથી બે ખબર થવા લાગ્યા.

કેટલાક મુસલમાનો એવા પણ મલશે કે તેમને ઇસલામના અરકાન કે અહકામ માલમ નથી કેટલાક મુસલમાનો સુન્ની હોવા છતાં તેમને મઝહબ અહલે સુન્નત વ જમાઅતના અકાએદની ખબર નથી તેમહનફી મઝહબ શુ છે સેંકડે પચાણુ ટકાને ખબર નથી તેથી ખઅજ મસાએલમા કેટલાક આપણા ભાઈઓ બે ઇલમીના લીધે ગુમરાહીના ખાડામા પડવા લાગ્યા અને અકી હાઓ ખરાબ થવા લાગ્યા.

ખુદુ દીવસથી ખાકસારના દીલમા વીચાર થતો હતો કે અરબી, ફારસી, ઉરદુમા તો મઝહબી કીતાબો ખુદુ છે પણ ગુજરાતી માં હોય તો સારૂ કે આપણા ગુજરાત, કાઠીઆવાડના ભાઈઓ પણ દીની બાબતોથી વાકેફ થાયે અને મઝહબ અહલે સુન્નત વ જમાઅત જેના પર સરવે સહાબા તથા તાબેઈન તથા ખુજ-રગાન દીન ચાલ્યા છે તેથી વાકેફ થાયે તેમજ કેટલાક ખુજ-રગોએ ફરમાવ્યુ કે ગુજરાતીમાં કોઈ મોઅતખર કીતાબ હોય તો મુસલમાનોને ફેજ સારો પોચે.

ખાકસારે કીતાબ હદયતુલ હરમેનને બેઈ કે જે ખાસ મક્કા શરીફમા આજથી પાસઠ વરસ પર લખવામા આવી છે અને એ કીતાબ પર મક્કા શરીફ તથા મદીના શરીફના મોટા દરજના અફતીઓ હનફી શાફેઈ માલેકી હમ્બલી તથા ખચતુહાહ શરીફના ઇમામ સાહેબ તથા મસજીદ નખવીના ખતીબ સાહેબ વીજેરેએ મજબુત અલીખાયે દીધા છે (જે પાછળ બેવાથી માલમ પડશે) કે આ કીતાબના હલાએલ કુરઆન શરીફ હદીસો વીજે-રના મુવાફીક છે.

હકીકતમાં આઈ કીતાબ દરેક સુન્ની મુસલમાન હનફી-
ખુલ એઅતેકાદને ને કાબીલ છે દરેક ઇમાનદારના મકાનમાં
રાખવા લાગેક છે સહાબા તાએઈન તથા મહાન ખુઝરગો જે
સીધા રસ્તા પર ચાલ્યા તે આ કીતાબ જોવાથી માલમ પડે છે તેથી
ખાકસારે ઇસલામી લાઇઓને વાકેફ કરવા મજકુર કીતાબનો
ગુજરાતી જખાનમાં તરજુમો કીધો અને કેટલીક જગ્યા જરૂરી
હાશયાઓમાં કુરઆન શરીફ હદીસો તથા મહાન ખુઝરગોના
ફરમાનોના ખુલાસાઓ લખ્યા

મજકુર અરબી કીતાબને ખાકસારે રખ્યાની ઓલમાઅ
અને મશાએખ હીદની ખીદમતમાં મોકલી અને તેઓના
અલીપ્રાયો માગ્યા અલહુમદો લીલ્લાહ ખુઝરગ ઓલમા અને
મશાએખોએ એ કીતાબને બહુજ પસંદ કીધી અને પોતાના
દીલથી દુઆઓ દીધી

મુખહાનલ્લાહ બ્યારે એ કીતાબને હરમૈન શરીફીનના
મકબુલ હક્કની ઓલમાઅ તથા હીદુસ્થાનના રખ્યાની ઓલ
માએ પસંદ કરી મજખુત અલીપ્રાયો લખ્યા હોય તો આમ
મુસલમાનોને એથી વધુ કંઈ સખુતીઓ જોઈએ

આ કીતાબમાં કેટલીક જગ્યા એકજ મતલબની જે
ત્રણ દલીલો હતી વીગેરે તેથી લખાણ થવાના કારણે કેટલીક દલીલો
કમી કરવામાં આવી છે તેજ મસઅલાની વધુ દલીલો જોવી
હોય તો આ કીતાબ અરબીમાં ઉરદુ તરજુમા સાથે મલે છે.
તેમાં જોઈ લેવું.

ખુદાપાકે આઈ કીતાબને મકબુલ ફરનાવી મને અને મારા
ઇસલામી લાઇઓને ફેજ પોચાડે અને સીધા રસ્તા પર ચાલ
વાની તોફીક આપે આમીન

વ સલ્લલ્લાહો તઆલા અલા ખેર ખલકેહી મોહમ્મદીન
વ આલેહી વ અસહાબેહી અજમઈન વ આખેરો દઅવાના
અનીલ હમદો લીલ્લાહ રખીલ આલમીન

ખાદેમુલ ઓલમાઅ વલ મશાએખ,

મૈયદ બાફરઅલી (સારસવી) અફલ્લાહો અનહો

હાલ આ. સુરત. ઠા. સૈયદપુરા,

તા. ૧ રમઝાન મુબારક ૧૩૪૩ હીજરી.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૬૫૫ વર્ગાંક

પુસ્તકનું નામ ૧૨૬૫૫૫ ૨૧૨, ૨૨૫૧૧૨
૨૨૧૫

વિષય પૃ.૫૨

૨૨૨ ખીસમીલા હીર રહમાનીર રહીમ. ૨૨૩

સરવે તારીફ ખુદાએ પાક માટે છે જેણે પેગમ્બરોને ખુશ ખમરી સબલાવનારા અને ડરાવનારા બનાવી મોકલ્યા કે પેગમ્બરો મોકલ્યા પછી લોકોની ખુદા પાક પર [ક્યામતમા] કાષ્ટ દુઃખજન આકી નહી રહે અને હઝરત મોહમ્મદ સલ્વાહો અલૈહે વ સલ્વમને અને આપની આલ [અવલાદ] અને અસહાબને [હીદાયતના] સઉથી વધારે માધા અને સઉથી વધારે મજબુત રસતાઓ બતાવવા માટે ખાસ કરી લીધા અને હઝરતની તગથત નોખુત્વત પર સાચી અને આદલ ગવાહીઓ કાએમ કીધી અને હઝરતની રેસાલતની ખુઝરગી પર યદીની કામીલ દલીલો કાએમ નીધી અને તેને હઝરતની મોહમ્મતનો વમીલો બનાવ્યો એવી નોહમ્મત કે જે સરવે નેકીઓની જગ છે અને તેને હઝરતની તાએદારીનો ઝરીઓ બનાવ્યો એવી તાએદારી કે જે સગવે એબાદતોમ્મ સરદાર છે વ સલ્વલાહો અલૈહે વ અલા સાએરીન નમીર્યાન વ સાએરીસ સાત્રેહીન નેહાયતા મા યમખગી અંચ યસ-અલ્હુસ માએલુન કુદ્દમા ઝંકરકુઝ ઝાંકેફન વ કુદ્દમા ગફલા અને ઝાંકરેહાલ ગાફેલુન વ સલ્વમા તસલીમન કસીરન કેસારા અમ્મા બઅદ બદ્યે મીસકીન ફકીર ખુદાએ નીમ તન્દ મોહતાજ મોહમ્મદ અબ્દુલ હકીમ ખીન ફાઝલ જલીલ મવ લાના મોહમ્મદ અબ્દુરરહીમ કહે છે ખુદાએ પાક બેઉને પોતાના ફજલોનક દરયાઓમા ફુખાવે (જે) નસખ તરીકે ઝલવી અને વતન અને પેદાથીશ તરીકે દેહલવી અને મુલક અને બેલાદ તરીકે હીદી અને દીન અને ઇસ-લામ તરીકે મોહમ્મદી અને મજહબ અને તકલીદ અને ઇનકયાદ તરીકે હનફી અને મીલસેલાહ અને મજશાદ તરીકે કાફેરી છે મદારેક અને મજ-રંખવાલાના અનાજ [જે] એલમામા વધારે પરહેજગાર અને ફાઝલોમા વધારે જુઝમ ફરીહોમા વધારે ફરીહ બાલગાઅમા વધારે બલીગ હાથ દરમેન શરીફિન ગઅમુલ મોહમ્મદીન અસામુન મોહમ્મસેરીન જદદી મોહ-મ્મદ કાગીમ મેરાજુદ દેહલવીનો શાગરીદ છે ખુદાએ પાક તેમની કમર તરીકેને હી કહે—કહે છે) કે આખ રેસાલામા ચાંદ માળ છે

(ફરીસન શરમા બુઓ)

બાળ પેહલો.

હઝરત સૈયદુલ મુરસલીન (મોહમ્મદ) સલ્વાહો અલૈહે
વ સલ્વમને ઈલ્લમે અવલીન અને આબેદીન
(મલ્યુ) હતું તેના સચુતીના બયાનમાં

(હદીસ શરીફ) હઝરત રસુલુલ્લહ મલ્લાહો અલૈહે વ સલ્વમે
ફરમાવ્યુ છે કે બેશક અલાહ પાકે દુનયાને મારા માટે બલદ (ઉચી) કાપી
અને હુ દુન્યા તરફ અને જે કાંઈ કયામત સુધી તેમા થવાનુ છે જોઉ છુ
(એવી રીતે જોઉ છુ) જેવુ કે આપ હથેલી ને જોઉ છુ (સન્ને દુન્યા
આપની હથેલી આગત હોય એવી રીતે આપ દુન્યાને જુવે છે) આપ હદીસ
તીઅરાની (કીતાબ)મા છે અને મીશકાત શરીફની હદીસમા છે, કે જાણી
લીધું* મે જે કાંઈ આકાશો અને પૃથ્વીઓમા છે અને ખજાને હજાર મકકી
રહમતુલ્લાહે આપ હદીસની શરહમા બયાન કીધુ છે હઝરતે ફરમાવ્યુ
કે મે સરવે મોજુબાત (જે ચીજો મોજુદ છે) ને જાણી લીધુ.

અને અબુ દાઉદની હદીસમા છે કે સહાબી ફરમાવે છે કે એક
જગ્યા હમારા દરમ્યાન રસુલુલ્લાહ સલ્વાહો અલૈહે વ સલ્વમ ઉભા થયા
અને કયામત સુધીની કાલ ચીજ બયાન કરવામા છેડી નહી *
અને તીગ્નેઝી શરીફમા હઝરત અમદુલ્લાહ ખીન ઉમર ને યાદાહો
અનહોમાથી રવાયત છે કે હમાગ તરફ રસુલુલ્લાહો મલ્લાહો અલૈહે વ
સલ્વમ તશરીફ લાવ્યા અને આપના હાથમા બે કીતાબો હતી પછી
(આપે) ફરમાવ્યુ શુ તમે જાણો છે આ બે કીતાબો નુ છે હમોએ
કહ્યુ યા રસુલુલ્લાહ હમો નથી જાણતા પણ આપ હમને ખબર કુગે
પછી હઝરતે ફરમાવ્યુ જે માગ સીધા હાથમા છે તે કીતાબ રખાલ
આલમીન તરફની છે એમા જન્નનીઓના નામે અને તેમના આપોના
નામે અને તેમના કુટુંબોના નામે છે અને બીજીઓનો હાલ મુજમલ

૧ બુખારી-શરીફની શરહ હિમ્મતુલ્લાહીમા છે કે હઝરતે થોડીવારમા કયા
મત સુધીના હાલ બયાન કરી દીધા એ હઝરતનો મોખબેઝો હતો અને મીશકાત
શરીફની શરહ મીરકાનમા છે - આઈ વાત સમજના માટે ખુલાખા ફેઝ વગર
બીજો કાંઈ કરતો નથી

રાખ્યો તેથી એમા (જન્નતીઓમા) ન વધારે થશે અને ન કમી થશે પછી (હજરતે) ફરમાવ્યું જે (કીતાબ) મારા ડાબા હાથમા છે એ કીતાબ ગ્યબુલ આલમીન તરફની છે એમા દોઝખીઓના નામો છે અને બીજાઓનો હાલ મુજમલ રાખ્યો તેથી હમેશા (દોઝખીઓમા) ન તો વધારે થશે અને ન તો કમી થશે (તીન્મેઝી)

(અને હાફેઝ સુયુતી રહમતુલ્લાહે રેસાલા ખસાએસમા બયાન કીધું કે) હજરત રસુલે અક્રમ સલ્વાલો અલ્લેહે વ સલ્વામ પર જે આપની ઉમ્મનમા કયામત સુધી થનાનું હતું તે સરવે પેશ કરવામા આવ્યું છે અને ખાતેમુલ મુજતેલદીન દમને હજર મઝકી રહમતુલ્લાહે નરેહ અરબદાનમા ફરમાવ્યું છે કે રસુલે અક્રમ સલ્વાલો અલ્લેહે વ સલ્વામ વીગનવાગ અને મુજમલ રીતે તે ચીજોને જાણુતા હતા જે પોતાના પછી થનાર હતી કેમકે (એ વાત) સામીત છે કે જન્નતમા અને દોઝખમા પોતાના દેકાણાઓમા (લોકોના) દાખલ થતા મુધી જે કાષ થવાનું છે તે સરવે હજરત પર રોગત કરવામા આવ્યું છે (સરેહ અગ્મદન,^૧ અને ખતીબ (અલ્લામા) કુસતોલાની રહમતુલ્લાહ મવાહેબમા ફરમાવ્યું છે કે (હજરતના રોગ મુઆરકની) ઝીયાગત કરનાર ને હજરત પોતાના ઇલ મના લીધે પોતાની સામે ઉભો છે એમ જાણે છે અને આપનું સાબલવુ તથા કલામ (વાત) કરવું જીદગી મુઆરક જેવું છે કેમકે આપની જીદગી અને વફાતના હાલમા પોતાની ઉમ્મનને જોવા માટે અને તેમના હાલો જાણવા માટે અને નૈયતો અને મકસદો અને ખતરાઓપર (વાકેફ થવામા) કાષ ફરક નથી (ઉમ્મતના હાલો વફાત પછી પણ આપ જાણે છે) (મવાહેબ) અને (અલ્લામા યુસીરી રહમતુલ્લાહના) કસીદા શુરદા શરીફમા છે

૧ હજરતે ફરમાવ્યું કે મારી ડાબર જે લોકો ઇમાન લાવશે અને નહીં લાવશે તે મે જાણી લીધું તો મુનાફિકા મઝાબી કહેવા લાગ્યા જે લોકો હજી પેદા નથી થયા તેમા કોણ ઈમાનવાળો છે અને કોણ કાફર છે એવું મોહમ્મદ ગુમાન કરે છે [સન્ને છે] અને હમે તો આપની સાથે જીએ અને આપ હમેને ઓળખતા નથી તેથી હજરતે મીગબ પર બેઠા થઈ હઝદો સના બાદ ફરમાવ્યું લોકોનો યુ હાલ છે કે મારા ઇલમમા નબ્ત કરે છે અલ્લાહપાકની કસમ કયામત સુધીની ચીજો તમો પ્રછશે તો હુ તે ચીજોની ખબર આપીશ (તફસીરે બઝવી)

શેઝર

કે હન્ના મીન જીવેકદ દુન્યા વ ઝરરતહા,
વમીન ઉતુમેકલ લોહો વલ કલમી ર

(અર્થ—અય નખીએ પાક સલલલાહો અલેહે વ સલલ્લમ આપની સખાવતમાથી દુન્યા અને આખેરન છે અને આપના ઇલ્લમના લાગેમાથી લોહ (મહકુઝ) અને કલમનો દલમ છે) અને ઇમામ યાફેઇ રહમતુલ્લાહે તાજીલ આરેશીન અખીલ વફા અથી ખુલાસતુલ મફાખેરમા નકલ કરી ફરમાવ્યુ છે કે શેખ (મુરશદ) શેખ નથી થતો જ્યા સુધી કાફી કાફ સુધી જાણે નહી પડી પુછવામા આવ્યુ કે શુ ચીજ કાફી કાફ સુધી છે ફરમાવ્યુ કે અન્નાહ પાક સગવે દુનીયાની મોજીદ ચીજોપર તેને ખબરદાર કરે છે જે શર પેદાએશ થી વજીદમા છે

(ઇલમે ગેય જાતી ખુદાપાકનેજ માટે છે અને પેગમ-બરોને ઇલમે અતાઈ (ખુદાપાકે દીધેલો) છે.)

અને ઇમામ તફતાઝાની રહમતુલ્લાહે શરેહ અકાએદમા અયાન કીધુ છે કે ઇલમે ગેય (ખેજાતેહી) એવો અમર છે કે તેમા ખુદા પાક એકજ છે ઇલમે ગમ (ખેજાતેહી) જાણવા બદલો માટે (કોઈ) ગતો છેજ નહી પણ (ગેમની વાતો ખુદાપાક) માલમ રંગવે છે અને દીલમા નાખે તે મોઅજેડા અને ફગમન અને ઇગ્લાદ તર્જી છે (શરેહ અકાએદ)

અને (અવમા) ઇમામ નવવી રહમતુલ્લાહે પોતાના જ્ઞાનામા ફરમાવ્યુ છે કે ઇલમે ગેમ ખેજાતેહી કોઈ ખુદા નીવાએ નથી જાણતો અને

૧ હઝરત મીલકાના શેખ અબ્દુલહક મોહમ્મદીન ફેદલવી રહમતુલ્લાહની કીતાબ મુમદતુલ અસરામા છે કે હઝરત મહમુમ સુબહાની રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે કે મારી આખીની પુનખી લોહો મહકુઝમા નહે છે (હુએ છે) અને હુ અલ્લાહપા ના ઈલમ ના ફરયામા ફુલકી મારનાર મુ. સુબહાનઅલ્લાહ જ્યા ફે હઝરતના તામિદારોનો આદલો ઈલમ છે નો પછી સરદારે તે જહાનને ખુદાપાક દલો વસીઅ-ઈલમ એનાયન ફરમાવ્યા હશે

મોઝજેઝા અને ક્રામતો પેગમબરો અને અવલેયાઓને ખુદાના ખખર કરવાથી હાસલ થાએ છે (ક્રતાવા નવવીઆ)^૧

બાબ બીજી.

રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહો વ સલ્લલ્લમ (હયાતુમબી)

છે તેના સુબુતનો બયાન.

(અલ્લામા) હાકઝ સુબુતી રહમતુલ્લાહે (ક્રતાવા) નવવીરમા બખચુ છે કે બેશક નબી સલ્લલ્લાહો અલ્લહે વ સલ્લલ્લમ અદન અને રહની સાથે જીવતા છે અને જમીનના કીનારા અને આલમ મલકુતમા તસરરફ કરે છે^૨

૧ કુરઆન શરાફમા જે આયતોથી માલુમ પડે છે કે ખુદાપાક સીવા કોઈ જેબનો ઈલ્લમ નથી જાણતુ તો તે ઈલ્લમે જેબ જાતી છે એટલે કાઇના દીધા વગર અને બતાવ્યા વગર ખુદાપાક પૌશીદા ચીજો જાણે છે અને જે આયતોથી માલુમ પડે છે કે ખુદાપાક જેમનો ઈલ્લમ રનુલ્લો પેગમબરો સીવા કોઈને બતાવતો નથી અને હકીકત જેમ (ના ચીજો) બતાવવામા બખીલ નથી તો આ ઈલ્લમ અતાર્થી છે એટલે ખુદાપાકે બતાવ્યા છે અને એનાયન દરમાવ્યા છે હર રત અલ્લામા ઝરફાની રહમતુલ્લાહ ક્રતાવા મવાહેબુલ્લ હદુનયામા ફરમાવે છે કે ખુદાપાક સીવા બીજને ઈલ્લમે જેબ નથી તો તે ઈલ્લમ જાતી સુરાદ છે અને હકીકતને જે ખુદાપાકે ઈલ્લમ જેબ દીરો હતો તે ખુદાપાકના બતાવવાથી અતાર્થી હતો—અને ક્રતાવા શૈન્નામા હકીકત કાઝી એવાઝ રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે કે હકીકતને ખુદાપાકે જેબની ચીજો પર ખબરદાર ક્રીમા એ આપના મોઝજેઝાતમાથી છે અને ફરમાવે છે કે એની સુબુતમા બેહદ હકીસો આવી છે વીઝેર

૨ હકીકત મીલ્લાના નાહ વહીયયુલ્લાહ સાહેબ ફરમાવે છે કે માગ વાલેદ બીમાર હતા તમને હકીકતે ખાબમા મારા યઈ જવાની ખુશ ખમરો દીધી અને હકીકતે પોતાની દાદી [બાલ] સુબારજના બે મોઝે મોબારક દીધા અને તુરત સારા થઈ ગયા અને જવારે ની દવાથી બી.યા તો હકીકતના બેક મોઝે જુબારક આપની પાસે હતા તેમાથી એક મોઝે મોમારક મને દીધો હતો જે હજી સુધી મારી પાસે છે (તબશીરુલ્લવાથી)

અને સેર કરે છે^૧ અને હઝરત (હાલ) તેજ સકલ અને સુરતપર છે જેવાકે વફાત થવા પહેલાની જીંદગીમાં હતા અને કોઈ ચીજ તેમાંથી બદલી નથી અને એજ કીતાબમાં છે કે પેગમબરોને કબરોથી નીકલવા અને આસમાનો જમીનોમાં તસરફ કરવા રજા આપવામાં આવી છે અને હાફઝ સુયુતી રહમતુલ્લાહે ઇનતેમાહુલ અઝકયામાં પેગમબરો ના જુદા હોવા વીસે ફરમાવ્યું કે હઝરત નબીએ પાકની જીંદગી મુબારક આપની કબર સરીફમાં અને સરવે પેગમબરોની જીંદગી મુબારક યકીની રીતે હમારા ત્યા માલમ છે કેમકે એના માટે યકીની (કતબ) દલીલો કાઅમ થઈ છે અને મોતવાનીગ હદીસો આવી છે તેમાંથી (એક હદીસ) હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહે અલૈહે વ સલ્લલમે ફરમાવ્યું કે અબીયા અલૈહે મુસસલામ પોતાની કબરોમાં જમના છે અને નમાઝ પઢે છે અને રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહે અલૈહે વ સલ્લલમે ફરમાવ્યું અલ્લાહ પાકે જમીનપર પેગમબરોના બદનો ને ખાવાતુ હરામ કરી દીધું છે

અને ખેહકીએ હયાતે અબેયામાં અને અસમહાનીએ તગીબમાં હઝરત અનસરદેયલ્લાહો અનહોની રેવાયત કીધી છે કે ફરમાવ્યું રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહે અલૈહે વ સલ્લલમે જેણે જુમાના દહાટે અને જુમાની રાતમાં મારા પર સો વખત દરદ પઢ્યું અલ્લાહ પાક તેની મો હાજતો પુરી કરશે. ગીતેર આખેરતની હાજતો અને ત્રીમ દુન્યાની હાજતો અને અલ્લાહ પાકે દરદ (પોચાડવા) પર એક ફરીશનો સુકરર કીધો છે જે મારી કબરમાં દાખલ થાય છે (અને દરદ સરીફ પોચાવે છે) જેવું કે તમારા પર હદયા (મોગાત) દાખલ થાય છે તહકીક માઝ ઇલમ મારી વફાત પછી (એવું છે) જેવું કે માઝ ઇલમ મારી (દુન્યાની) જીંદગીમાં હતું

અને અજુનાઇમે દલાએલુન નખુવવાહમાં હઝરત સઇદ બીન મોસ-યયેમ રદેયલ્લાહો અનહોની રેવાયત નકલ કીધી છે કે તેઓએ ફરમાવ્યું કે તહકીક મે જેવું કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહે અલૈહે વ સલ્લલમની

૧ મુસલીમ શરીફની શરૈહમાં અલ્લામાં નવવી રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે - હઝરતને એ ન વખતમાં એક આત્મીએ મરાઠિક તરફ જોયા અને બીન આદ-નીએ મતબ તરફ જોયા હઝરત શેખ મોહમ્મદીસ દેહલવી રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે કે એ મ અબુલ મન્સૂફ રહમતુલ્લાહ ફરમાવે નમાઝ પછી હઝરત નબીએ પાકથી મોમાફો રંગા હતા (તબશીફલવરાથી) પા ડની નોટ ૧ જુઓ

મસજીદ મુખ્યારકમા મારા વગર કોઈ નહીં હતુ અને દરેક નમાઝ વખત
હુ અઝાન સાબલતો હતો (દલાએલુન નશુવવાહ)

અને તીયરાનીમા છે કે ફરમાવ્યુ રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લો અલૈહે
વ સલ્લમે કે કોઈ બંદો મારા ઉપર દરદ સરીફ નથી પડતો પણ તે
(પદનાગ) જ્યા હોય છે ત્યાથી તેની આવાજ મને પોહોચે છે હઝરત
નબીએ પાકના અને સરવે પેગમબરોના (હાલ) હયાત (જીવતા) થવાનું
ઉપરની હદીસોથી સાબીત થાય છે અને કીરનબીએ
તઝકેગમા પોતાના શેખથી નકલ કીધું છે કે મોન
બીલકુલ ફના થઈ જવાનું નામ નથી પણ તે તો એક હાલથી મીબ
હાલ પર બદલી જવાનું નામ છે અને એની દલીલ એ છે કે શહીદો વફાન
થઈ જવા પછી ખુદાપાકની નજદીક જીવતા હોય છે. તેમને રોજ દેવામા
આવે છે ખુશ છે ખુશ ખમરી દે છે (જ્યાગે શહીદો આવી
રીતે જીવતા છે તો) પેગમબરો (જીવતા થયામા) એથી વધારે મુસતહીક
છે અને પેગમબરોના જીવના હોના વીસે આલેમોની પાસે બીજી બહુ દલીલો
છે હમો આટલા પરજ બસ કરીએ છીએ ૧

બાબ ત્રીજો.

જે કાંઈ ચીજો વજુદમાં આવે છે તે હઝરત નબીએ
પાકના વાસતા અને વસીલાથી થાય છે. એના બયાનમાં

જેવું કે સહીદ હદીસમા આવ્યું છે (કે હઝરતે ફરમાવ્યું) કે
હુ વહેંચનાર છું અને ખુદાપાક મીએ છે આઈ હદીસને ઇમામ
સયુનીએ (ઝીતાબ) જમેહિ સગીરમા બયાન કીધું છે અને
ઇબને હન્નર મકકી રહમતુલ્લાહે હમઝીયાની સરેહમા ફરમાવ્યું
છે કે તહકીક નબી સતતલાહો અલૈહે વ સલ્લમ તમામ કામોમા ખુદા-

૧ ખુખારી શરાફ બીગેરેમા છે કે મેઅરાજની રાત્રે બયતુલ મોહદદસમા
સરવે પેગમબરો તશરીફ હાવ્યા હતા અને હઝરતના પાછળ સરવે પેગમબરોએ
નમાઝ પઢી અને એજ રાત્રે આસમાનોમા પણ હઝરત સાથે પેગમબરોએ મુલા
કાતો કીધો છે અને વધુ હકી ત કીતાબ જઝુહકોહુબમા જુઓ.

પાકના ખલીફા આગ્રમ છે^૧ ખાસ કરી રાઝી અને ઇલમો અને મઆરેફ અને તાઆતમા (એટલે એ ચીજો હઝરત ખુદાપાક તરફથી તકસીમ કરે છે) તેથીજ સહીહ હદીસમા આવ્યું છે કે (હઝરતે ફરમાવ્યું) હું વેચનાર છું અને ખુદાપાક આપે છે અને આજ સખખથી (આઇ વાતને ઓલખાએ) હઝરત નબીએ પાકની ખુસુસીયાતમાથી ગણે છે કે હઝરત નબીએ પાકને (ઇલમના) ખમનાઓની ચાવીઓ દેવામા આપી છે (તે હઝરતની ખુસુસીયાત છે)^૨ (અલ્લામા અહમદ બીન હઝર મકકી રહમતુલ્લહે પોતાની કીતાબ જવાહેરુલ મુનઝમમા ફરમાવ્યું છે કે હઝરત નબીએ અઝરમ સલ્લાલ્લહે અલૈહે વ સલ્લાલમ ખુદાએ પાકના ખલીફા આગ્રમ છે ખુદાપાકે પોતાની બખશીશના ખમનાઓ અને પોતાની નેઅમતોના ખુન્નાઓ હઝરત હાથે અને એરાદાના તાબે કરી દીધા છે હઝરત (ખુદાપાકના ઇન્નથી) જેને ચાહે આપે અને જેને ચાહે તેથી મના કરો અને ખુદાપાક સવામ જાણનાર છે

૧ હઝરત શેખ મોહમ્મદીસ દેહલવી રહમતુલ્લાહ મદાનજ ગરીબમા ફરમાય છે કે તે હીવસ (ગ્યામન) જાહેર થશે કે માલિક યવમીન્હીન (ખુદા એ પાક) ના હઝરત નાઅબ છે હીવન તેમના હીવસ છે અને હુ મ તેમના હુકમ છે-ખુદા આલમીનના હુકમથી

૨ ખુખારો શરીફ અને મુતલીમ ગરીફમા છે - હઝરતે ફરમાવ્યું હું મુઝ્ઝહ્યા હુનો અન સરવે જમીનોની ચાવીઓ મારા એક હાથમા મુજામા આવી અને કીતાબ અખુનદમ ગરીફમા છે - હઝરતની વાલેદા ફરમાવે છે (ગ્યારે હઝરત પેદા થયા હતા ત્યારનું હાલ ખ્વાન કરે છે) કે શાનાખ મેલીઓની ત્રણ ચાવીઓ હઝરતની મુકીમા છે અને એક -હેનાર કહે છે કે નુસન [મદદ] ની ચાવીઓ નફાની ચાવીઓ નુસુવરનત-ની ચાવીઓ પર મોહમ્મદ સલ્લાલ્લહે અલૈહે વ સલ્લાલમ કબ્જે કરીયા છે પણ હઝરતન જેજી હુ - હઝરતની મુકીમા દેસમનુ લપેટલુ હીવુ હુ ગટ છે અન નક પોખરનાર નહી રહ્યા છે સરવે દુન્યા મોહમ્મદ સલ્લાલ્લહે અલૈહે વ સલ્લાલમની મુકીમા આવી જમીન આસમાનમા કાઈ મખલુક એવી નથી રહી ગઈ જ આપના કબ-લમા નહી આવા હોય અને મીરાનન શરીફની શરહમા હઝરત મોહમ્મદીસ દેહલવી રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે કે સરવે કામે હઝરતના હીમ્મત અને મામનના હાથમા છે જે ચાહે અને જેને ચાહે ખુદાપાકના હીમ્મતથી આપે છે

૬ બાબ ચોથો.

**ખુદાએ પાકના વાએદાથી હઝરત મોહમ્મદ સલ્વાલો
અલૈહે વ સલ્વલમે ફુતયામાંથીજ શકાઅતનો
મરતબો મલી ચુકયો છે તેના સચુતીના બયાનમાં**

(કીતાબ) મદવેકમા આયત સરીફ વ લસવફ યોઅતીકા રખ્ખોકા (ફતવ્વા)ની તકમીગ બયાન કરી છે કે અપ દબીબે પાક જલ્દી તમેને નમારો ગ્વ આપેરતમા સવાબ અને શકાઅતનો મરતબો વાંચેરે એનાયત કશે જેથી આપ ગણ થઇ જશો જ્યારે આઇ આયત નાઝીવ થઇ તો હઝરતે ફરમાવ્યુ કે હુ હરગીઝ એવા હાલમા રાજી નહી થાકે કે મારી ઉમ્મતનો એક આદમી જહન્નમમા હોય (આપની ઉમ્મત જન્નતમા જશે ત્યારજ આપ ખુશ થશે) અને તફતીર ખેઝાની સરીફમા છે કે (આયત) અસા અન્ન યમઅસકા રખ્ખોકા મકામ મહમુદમા મકામ મહમુદ જે છે તે શકાઅત (નો મરતબો) છે કેમકે હઝરત-અબુ હોરેરા રદેવલ્લાહો અન હોની વેવાયતમા છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્વાલો અલૈહે વ સલ્વલમે ફરમાવ્યુ છે કે તે જગ્યા (મકામે મહમુદ) તે છે કે જ્યા મારી ઉમ્મતની શકાઅત કરીશ

અને (કીતાબ) જામેઉસ સગીરમા છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્વાલો અલૈહે વ સલ્વલમે ફરમાવ્યુ છે કે મારી શકાઅત (યવાનુ) કયામતમા હક છે જે તેનાપર હમાન નહી લાવે તે અહલે શકાઅતમાંથી નહી થશે (તેની શકાઅત નહી થશે)^૧

(હદીસ સરીફ) હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્વાલો અલૈહે વ સલ્વલમે ફરમાવ્યુ કે મારા રબે (ખુદાએ) આઇ વાતમા મને ઇખતેયાર દીધો છે કે 'વાત્રે મારી ઉમ્મત-અડથી અને (ખીજી હદીસમા) શખદમા બે ભાગ મારી ઉમ્મતના-વચર-હીસાબ અને અજાબે જન્નતમા દાખલ કરે 'વાતો'

૧ જુબાહી સરીફમા છે કે હઝરતે ફરમાવ્યુ ખુદાપાકના તફતી અને શકાઅતનો મરતબો આપેરતમા છે.

મારી ઉમ્મતની શક્ષાત્ત કરવી તેથી મેં શક્ષાત્ત કરવાનું પસંદ કરીધું
આપ હદીસ તીરમેઝી શરીફ ઇબને માળ વીગેરેમાં છે) ૧

અને હઝરત ઇમામ અબુહનીફા રહમતુલ્લાહે (કીતાબ) શીકહ
અકબરમા ફરમાવ્યું છે કે હમારા નખી મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ
સલ્લમની શક્ષાત્ત ગુનેહગાર ઇમાનવાલાઓ માટે (હક) છે, ઇમાનવાલા-
ઓમાંથી કબીરા ગુનાહ કરનાર કે જે અઝાબના લાએક હોય તેમને
માટે પણ છે.

અને મુલ્લા અલી કારી રહમતુલ્લાહે (કીતાબ) મસહુલ અઝહરમા
ફરમાવ્યું છે કે (હઝરતની) શક્ષાત્ત (હઝરતની) ઉમ્મતના કબીરા
ગુનાહ કરનારાઓ માટેજ ખાસ નથી બલકે આપ (હઝરત) સરવે
ઉમ્મતો માટે કાશીફુલ ગુનાહ (તબલીફીના દુર કરનાર) અને નખીએ
રહમત છે (હઝરતની શક્ષાત્ત બીજી ઉમ્મતો માટે પણ થશે)

ઇમામ સુબકી રહમતુલ્લાહે (કીતાબ) શૈફુલ સેકામમા ફરમાવ્યું
છે કે બેશક સરવે શક્ષાત્ત કરનારાઓની શક્ષાત્ત હમારા નખીએ પાકની
શક્ષાત્તના નીચે છે અને સરવે પેગમબરો શરીઅતના અહકામો પોચાવ્યામા
હમારા નખીએ પાકના તાબે છે જેવું કે મવાહેબમા હાફેઝ રહમતુલ્લાહે ઇમામ
સુબકી રહમતુલ્લાહથી નકલ કરીધું છે કે તહકીક સરવે આગલી શરીઅતો તે
હઝરતનીજ શરીઅતો હતી અને ખુદાપાકે આગલા પેગમબરો મોકલ્યા તેઓ
હઝરતના તરફથી નાએજ તરીકે હતા કેમકે હઝરત તે વખતથી નખી હતા
જયારે હઝરત આદમ અલૈહીસ સલામ રહ અને બદન વચ્ચે હતા (પેલા
થયા નહી હતા) તેથીજ આપ નખીયુલ અબેયા (નખીયોના નખી) છે જેવું
કે હજરતે ફરમાવ્યું હું સરવે લોકો તરફ મોકલવામા આવ્યો છું તેથી
આપને સરવે મખસુક તરફ હઝરત આદમ અલૈહીસ સલામથી કયામત સુધી
નામાટે મોકલવામા આવ્યા છે અને જવાહેરુલ ઉકદેયનમા છે કે [હઝરતે
ફરમાવ્યું] ચાર આદમી માટે હું કયામતના દીવસે શક્ષાત્ત કરનાર છું
પહેલો] મારી અવલાદની નઅઝીમ [ઇઝઝત] કરનાર (૨) તેમની સાથે
દીસ અને જખાન સાથે મોહબ્બત કરનાર (૩) તેમની હાજતો પુરી કરનાર
[૪] તેમના કામો માટે કાશીશ કરનાર

૧ મોબતઝેલા [ગુમરાહ શીરકો છે] પચવાળા જેઓ કબીરા ગુનાહ કર-
નારાઓ માટે હઝરતના શક્ષાત્ત થવાના ઈનકાર કરે છે તેમના મજહૂબ આઈ
હદીસોમાં આત્મ યાચ છે

અને તેજ ક્રીતાબ્દમાં છે કે જે હજરત રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહે અલૈહે વ સલ્લમને ફરમાવ્યું જેણે મારી અહલે વૈત [અવલાદ] સાથે ભુમઝ (ક્રીનો) કીધો તેનાપર મારી સક્ષાઅત હરામ છે

અને જામેઉસ સગીરમાં છે કે (હજરતે ફરમાવ્યું) મારી સક્ષાઅત ક્યામતના દીવસે મોળ્યાહ (હક) છે પણ જેણે મારા સહાબાઓને માળ દીધી (તેના માટે નથી)

[શુબારી શરીફની યરેહ] ફતહુલ બારીમાં છે કે હજરત મોહમ્મદ સલ્લાલ્લાહે અલૈહે વ સલ્લમની સક્ષાઅત (નાસુસુતી) મા બહુ મોતવાતીર (યકીની) હદીમો આવી છે અને ઇમામ નવવીએ મુસલીમ શરીફની શરે-હમાં ફરમાવ્યું કે સુનેહમાર ઇમાનવાળાઓ માટે હજરતની સક્ષાઅત થયે એ માટે બહુ હદીમો આવી છે જે સરવે તવાતુર ના દરજ્જામાં પોચી છે અને એનાપર અહલે સુન્નાત [વ જમાઅત]ના સલ્ફ સાલેહ (આગલા ભુઝરમ નેક લોકો) અને તેમના પાછલવાલાઓનો ઇજમાઅ (ઇત્તેફાક) થઇ ગયે છે

અને ફતાવા આલમગીરીમાં છે કે જે નબીએ પાકની સક્ષાઅતનો ઇનકાર કરે તેના પાછળ નમાઝ જાએઝ નથી

બાબ પાંચમો

હમારા નબીએ પાક મોહમ્મદ સલ્લાલ્લાહે અલૈહે વ

સલ્લમના કદમ સુબારકના નકરા

શરીફના સબુતના બયાનમાં

(ક્રીતાબ્દ) મવાહેબમાં છે કે કોઇ નબી કોઇ મોઅજેઝા કે કરા-મતની સાથે ખાસ કરવામાં નથી આવ્યા પણ હમારા નબીએ પાક માટે ખાસ કરવામાં આવ્યા છે જેણે કે ઓલમાએ કેરાએ લખ્યું છે.

(હજરત) શૈખ (જલ્લુદ્દીન) સુયુતી રહમતુલ્લાહે (ક્રીતાબ્દ) અન-મુઝબુલલબીબમાં અને સાહેબ સેદાહ રઝીન (રહમતુલ્લાહે) ખસાએસમાં ફર માવ્યું છે કે જ્યારે હજરત પથરપર ચાલતા હતા તો (આપના કદમ શરીફના) નીશાન પથરપર પડી જતા હતા

મોહમ્મદ અબ્દુલ અઝીઝ સાહેબુલ ખલ્લાલ રહમતુલ્લાહે અસમ કીસ્તબી રહમતુલ્લાથી (નકલ કરી) ફરમાવ્યું કે હજરતના કદમ મુબા-

રક્તના નીશાન પથ્થરપર હોવાનો મોઝજોઝો જાહેર (મથકુર) છે અને મોટા તહકીક કરનારા આલેમોએ પોતાની કીતાબોમા એના સખુતમા દલીલો) લખી છે અને થોડા (આપના) દેરા જાહેલોએ એની સનદના માટે દીકા કીધી છે તે નેમના મોટા જાહેલ થવાનું કારણ અને મોહદદેસીન માહેરીનની યે.યતથી અજાણપણાનું સખ્ય છે અને ઇબને જોઝીની મવલીદ (માલુદ શરીફની મજુનની કીતાબ)મા છે કે હઝરતની ખુલ્લી નીશાનીઓ અને જાહેર નેઝજોઝોમાથી છે આદના બે ટુકડા થવાનું અને પથ્થરનું વાત કંવુ અને જાડનું રડવું અને હગ્ગુનું સલામ કરવું છે અને જ્યારે હઝરત ચલતા હતા તો આપનો સાથે આપના નાઅલેન જોડા) મોખરકનો ન રાન રેતમા નહી થતો અને આપના કદમના નીચે સખન પથ્થર નરમ થઇ જતો હતો અને ઇબને જોઝીથી કીતાબુલ વક્રમા છે કે અણુ નદમ હાફેઝ મહમતુલ્લાહે ફરમાવ્યું કે જ્યારે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહે વ સલ્લમ માર (મિરમા હીજરત વખત)મા દાખલ થયા તો હઝરતે પોતાના માથાને પહાડ તરફ ફેરી દીધો અને પોતાના ચેહરા (સુરત)ને કાફેરો જીએ નહી તેથી છુપાવ્યો તેથી ખુદપાકે પહાડને નગમ કરી દીધો અને હઝરતે તેમા માથું દાખલ કીધું અને તે (પહાડ)મા એક પથ્થરપર હઝરતે આરામ કીધું અને તે પથ્થર આપના માટે એટલા મુઠ્ઠી નરમ થઇ ગયો નેમા આપના કેશી મુબારક અને પોચા મુબારકના નીશાન થયા અને આઇ મશકુર છે હાજી લોક તે જગ્યાની જીવારત માટે આવે છે અને જીએ છે અને ખેતુલ મોકદદસનો પથ્થર (મેઅરાજની રાતમા) ખમીરના આટા જેવો (હઝરતના માટે) થઇ ગયો કે તેની સાથે હઝરતે મેઅરાજની ગતમા ખુગકને બાધી અને લોકો આવજ સુધી તયારડક સમજી તે મોત ખરરક જગ્યાની તલાશ કરે છે અને તે પાક જગ્યાઓની જીવારત કરે છે

સાહેબ ફતહુલ મઆલ મહમતુલ્લાહે ફરમાવ્યું કે બેશક મીસરમા મરહુમ નુલતાન અબીનનસઃ મહમુદની તુરબતપર એક પથ્થર જોયું કે તેમા નીશાન કદમના છે અને લોકો નખીએ અકરમ સલ્લલ્લાહુ અલૈહે વ સલ્લમના કહે છે અને લોકો તે કદમ શરીફની નીશાનની જીવાગત માટ આવે છે

અબુઅકર અહમદ ખીન મોહમ્મદ અબ્બાસ બલખી મોહદદેસ તફ્મીઃ હુમાન શી મઆનીલ કુરઆનમા આવત આવાતુન અબ્બેનાતુમ મકામે ઇબગલીમાની તફ્સીર બધાન કીધી છે કે ધરમા (બયતુલ્લા

સરીક્રમા) નીજ્ઞાનીઓ ખુલ્લી 'મકામે ઇબ્રાહીમ છે અને તે (મકામે ઇબ્રાહીમ) સખત પથ્થર છે તે પર હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ્લી સસલામના કદમ મુબારકના નીશાન છે જ્યારે ઐતુલ્લાહ શરીફ બનાવ્યા વખત અથવા હઝરત ઇસમાઇલ અલ્લીહીસ સલામની ઓરતે હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ્લીહીસ સલામનું માથું ધોય હતું તે વખત અથવા જ્યારે હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ્લીહીસ સલામે દળના માટે લોખાને આવાજ દીધી તે વખત ઉભા થયા હતા | ત્યારે તે પથ્થર પર ઉભા થવાથી નીશાન કદમ શરીફના થયા હતા | અગર કોઇ વહમ કરનાર વહમ કરે કે જ્યારે સખત પથ્થર હઝરત ઇબ્રાહીમ અલ્લીહીસ સલામના કદમ મુબારક નીચે (આટાના) ખમીર જેવો નરમ થઇ ગયો (અને આપના કદમ મુબારક નીચે પથ્થર નરમ થયો) તો એમા હઝરતની અફઝલિયત શું થઇ હાલકે હઝરતનું અફઝલ થવું સરવે પેગમ્બરો અને રસૂલો પર સાબીત છે બલકે સરવે મખસુકાત પર બીલ ઇતેફાક સાબીત છે તો (એ વહમના રદમા) હું કહું છું કે હમાગ નખીએ પાકના કદમ મુબારક નીચે પથ્થરનું નરમ થવું બલકે આપની કાબૂ અને પોતાના નીચે પણ પથ્થરનું નરમ થવું અમઠની દલીલો અને ગાલીબ દલીલોથી સાબીત છે જેવું કે કામેલીન ઓલમાએ પોતાની કીતા-ઓમા લખ્યું છે જેમ કે ૧) ઇમામ અબુ સુલેમાન બીન મોહમ્મદ બીન ઇબ્રાહીમ ખનાઘ ગહમતુલ્લાહે (૨) અને મોહમ્મદ બીન માલેકી રહમતુલ્લાહ (૩) અને ઇસહાક બીન ઇબ્રાહીમ ગહમતુલ્લાહ (૪) અને અમાવયા બીન સાલેહ રહમતુલ્લાહ (૫) અને સઅલબી રહમતુલ્લાહ (૬) અને તગતુસી રહમતુલ્લાહ (૭) અને મહકી રહમતુલ્લાહ (૮) અને અબુનઇમ રહમતુલ્લાહ (૯) અને ઇમામ ખુખારી રહમતુલ્લાહ (૧૦) અને ઇમામ અબુહનીફા રહમતુલ્લાહે પોતાના કસીદામા (૧૧) અને ઇમામ ઇબ્રાહીમ નખ્ખ રહમતુલ્લાહ (૧૨) અને શરફોદીન અબુ અબ્દુલ્લાહ ફાઝેલ કઝીદા હમઝીયા વાલા (૧૩) અને શેખ અબ્દુર રહમાન સમ્મરી રહમતુલ્લાહે પોતાની કીતાબ નુઝદતમા શેખે લખ્યું છે

હાઝલલઝી ઇન મશા શીરગમલે લા અસરા

યોરા લહુ વ યોરા લહુ શીસ સખરે વલ જબ્બી ૧

૧ અર્થ તે નખીએ પાક અગર રેતપર ચાલે છે તો કાઈ નીશાન એવામા નથી આવતો અને જ્યારે પથ્થર અને પહાડપર ચાલે છે તો નીશાન એવામા આવે છે

અને એ સીવાએ બીજા આલેખો જેમકે હમારા ઝમાનાના મોટા અલ્લામા મવલાના ફરીદુદ્દીન સહીદ વાએઝ જામેઅ મસજીદ દેહલવી રહમતુલ્લાહે પોતાની કીતાબ સેકુલ મસલુલ અલા મન અનકરા અસર કદમી રસુલમા જે (કીતાબ) દલીલીલ મોહકમ શી નફયે અસરીલ કદમ નઝીર હુસેન (ગિર મોકલવેલ)ના રદદીઆમા છે તેમા લખ્યું છે

ખાખા છઠકો.

હઝરતના ખાતેમુન નખીયયીન થવામાં અને ખાતે મીય્યતમાં આપની મીસાલ કોઈ થઈ શકે નહીં અને અફઝલુલ મખલુકાત હઝરત મોહર્રમદ સલ્લાલ્લો અલ્લેહે વ સલ્લમના ફઝાએલ તમામ મખલુકાત પર શું છે.
(તેના બયાનમાં)

જેવું કે ખુદાપાક ફરમાવે છે વલાકીર રસુલુલ્લાહ વ ખાતમન નખીયયીન (અર્થ) પલુ રસુલુલ્લાહ ખાતમુન નખીયયાન છે અને હદીસ કુદસીમા છે કે (ખુદાપાક ફરમાવે છે અયહજામે પાક) તમેને મે સરવે પેગમબરો પેહલા (નખી) બનાવ્યા અને (ફુન્યામા) મોકલવામા સરવે પેગમબરો પછી કીધા (આધહદીસ) બઝાઝની રેવાયતમા છે (અને કીતાબ ખતમામુદ દેરાયામા ઇમામ સુયુતી રહમતુલ્લાહે હદીસ હખી છે કે) રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લો અલ્લેહે વ સલ્લમને ફરમાવ્યું મારા પાછલ કોઇ નખી નથી અને મુસલીમ શરીફમા છે કે (હઝરતે ફરમાવ્યું) મારી સાથે નશુવત ખતમ કરવામા આવી છે અને ખુદાપાકનું જીહ બોલવું મહાલ છે અને મહાલ ખુદાપાકની કુદરતના નીચે દાખલ નથી જેવું કે (કીતાબ) અકાએદ હાફેઝ્યાહમા છે કે ખુદાપાકની એવી તારીફ નહી કરવામા આવે કે તે જુલમ અને બેવકુશી અને જીહ પર કુદરત ગમે છે કેમકે એ ચીજો ખુદાપાક (ફરે એ)ના માટે મહાલ છે અને જે ચીજો મહાલ છે તે ખુદાપાકની કુદરતના નીચે દાખલ નથી અને જે ચીજો તેની કુદરતના નીચે દાખલ નથી તે ચીજો સાથે ખુદાપાકની તારીફ નહી થઈ શકે જેવું કે (કીતાબ)

સરેક અઠાએક જલાલીયામાં છે અને ખુદાપાકનો વાએદામા ખીલાફ નથી જેવું કે ખુદાપાક ફરમાવે છે. ધનનલાહા લા-યુખ્સેકુલ મીઆદ.

અર્થ:-એરાક ખુદાપાક વાએદાના ખીલાફ નથી કરતો તેથી અગર (રોજ) અઝલમા ખીજ નખીના પેદા કરવાનો એરાદો ખુદા પાકનો હોતો તો હઝરતને ખાતેમુન નખીયયીન (કરી) નહી ફરમાવતે બલકે ફકત મોહમ્મદુર રમુલાહ ફરમાવી બસકરતે (તો) જે ચીજ રોજે અઝલમા ખુદાપાકના એરાદામાં નહી હોય તે કુદરતના નીચે થી અલમ છે જેવું કે (તફસીર) જલાલેનમા (આયત) ધનનલાહા અલા કુલે શયધન કદીરની તફસીરમા છે કે ખુદાપાક જે ચીજને આહે (તે પર કુદરત રાખે છે) અને જે ચીજની સાથે ખુદાપાકનો એરાદો નથી થઈ શકતો તે (કામો) (આયત ધનનલાહા અલાકુલે શય-ધન કદીર)ના આમ હુકમથી ખારેજ (બાહેર) છે અને હઝરત મુલ્લા અલી કારી મહમુદુલાહે (કીતાબ) મસદુલ અઝહરમા ખુદાપાકનું ફરમાન (આયત) ધનનલાહા અલા કુલે શયધન કદીરને ખાસ (બયાન) કીધું છે કે જે ચીજને ખુદાપાક આહે (સર્વે ચીજો માટે આમ હુકમ નથી) જેથી એ હુકમમાથી ખુદાપાકની જાત અને સેકાત (ગુણો) અને જે ચીજો પો-નાની મખલુકાતમાથી ખુદાપાક નથી આહતો અને જે ચીજોનું શય મહા-લાતમાથી હોય (એ સર્વે આયતના આમ હુકમથી) ખારેજ (બાહેર) રહે

ખુદાસા એ કે જે ચીજો ખુદાપાક ઇચ્છી શકે તેનીપર તેની કુદ-ગતનો એલાકો પશુ છે (અગર તે ચીજોને નહી આહી શકે તો કુદરતનો પશુ એલાકો તે ચીજો સાથે થઈ શકે નહી “એટલે જે વાતોનો ખુદા પાક એરાદો કરી શકે તે ચીજોપર કુદરત બોલાય છે અને જે ચીજોનો તે એરાદો નહી કરી શકે જેમકે જીવ બોલવું અથવા હઝરતના પછી ખીજ નખી મોઝલવા તો તે ચીજો મુમકીન પશુ થઈ શકે નહી)

(હઝરતને પેદા કરવાનો હેતુ)

અને હદીસ કુદસીમા છે કે (ખુદા પાકે ફરમાવ્યું) અગર મોહમ્મદ અલલલાહો અલૈસે વ સલલમ નહી (પેદા) થતે તો હું ચાલી ૩૫ખીયત (૨૫ થવાનું) પશુ જાહેર નહી કરતે આઈ હદીસ (કીતાબ) હાકેમમા છે અને હદીસ કુદસીમા છે કે (ખુદાપાકે ફરમાવ્યું) કે (અય મોહમ્મદ સલ્લાહો અલૈહે વ સલલમ)” આપથી વધારે મુઝદ્મ મખ્મુક

આ કાષ્ટને પેદા નથી કરીધો અને દુનયા અને અહલે દુનયાને મેં
એ માટે પેદા કરીધા કે મારા નજદીક આપની યુઝરગી અને મરતળો છે
તે દુન્યાવાલાઓને ઝાળખાવુ અગર આપ નહીં હોતે તો હું દુન્યાને
પેદા નહીં કરતો (કીતાબ) છપ્પને અસાકેરમા આઠ રેવાયત છે (તેથી)
સાખીત થયું કે હઝરતની હકીકત ખાતેમુન નખીયધીન અને ફઝાએલમા
ખીલ્લ કાષ્ટનું નઝીર મીસાલ થવું મહાલ છે (એટલે આપના પછી બીજો
કાષ્ટ નથી થઈ શકે નહીં તેમ આપના જેવા મગતપાવાળો થઈ શકે નહીં)
જલ્લાહો આઅલમો બીસસવાળ (મવલાના શાહ અબ્દુલ અઝીઝ રહમ-
નુલ્લાહે શેઅર ફરમાવ્યુ છે]

યા સાહેબ જમાલે વ-યા સય્યેદલ જસર
મીવ વજહેકલ મોનીરે લકદ નવ વરલ કમ
લા યુમહેનુસ સનાઆ કમા કાના હકકોહુ
બઅદમ ખુદા યુઝરમ તુષ કીરસા મુખતસર

અર્થ—અય સાહેબ જમાલ-અને અય-ઇનસાનોના સગદાર આપના
નગની ચહેરા મુઆઝકથી-ચાદ રોશન થયો છે આપની તારીક ડગ્વાનો જ
હક છે તે થઈ શકેજ નહીં ખુદાપાકના મરતમા પછી આપનોજ મરતળો
છે અને બસ

બાબ સાતમો.

હઝરત મહમુબ ઇમ્મુલ અરબ મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ
અલૈહે વ સલ્લલમના તરફ જે ચીજો યદીની અથવા
ઝન્ની રીતે નીસબત રાખે છે. જેમકે આપનો
અમામો (પાઘડી) મુબારક અને નઅલેન
(જોડા) મુબારક વીગેરેની તઅઝીમ
કરવા જે (મુમરાહો) મના કરે છે તેના
રદદીઆના બચાનમા છે

હઝરત મુસ્તા અલી કારી રહમતુલ્લાહે (કીતાબ) મસફુલ અઝહર
મા ફરમાવ્યુ છે કે જેણે અલવી (સાદાત)ને હલકાસ તરીકે ઇજાવી હકુ

તો તેણે કુદર કીધું અને તેની તોળા અને ઉઘર કમુલ નહીં થયો અગર
તે તેણે જીલ અને ગલતીથી કહ્યું હોય^૧ અને કીતાબ રદ્દુલ મોહતાર
મા છે કે જે આદમી રસુલુલાહ સલ્લાલ્લો અલ્લે વ સલ્લમને (નઉલ્લો
ખીસ્લાહ) ગાળ આપે અથવા આપને જીડો ગણે અથવા આપના અદર
(ખહેરમા કે એશારાથી) એળ કાઢે અથવા આપના અદર નુકસ (એમ)
મયાન કરે તો તેણે ખુદ પાક સાથે કુદર કીધો (કારીર થયો) અને તેની
ઓરન (૫૨ તલાહ થઈ જવાથી) અલગ થઈ ગઈ અગર તે તોળાહ કરે
તો હીડ છે નહીં તો (હાકેમ તરકથી) કનલ કરવામા આવશે અને (કીતાબ)
શેફા કારી એવાઝ રહમતુલાહમા છે કે અગર કાઈ નહીં રસુલુલાહ સલ્લાલ્લો
વ સનલમને ગાળ આપે અથવા આપના અદર નુકસ (એમ) ખહેરમા
અથવા કેનાયા અથવા એશારાથી કાઢે તો તે કારીર છે, અને તને સરવે
દમામોના ત્યા (હાકેમને) હુકમ કનલ કરવાનો છે અને જે એવા આદમીના
કારીર થવામા અથવા તેના અઝામમા ગક કરે તો તે કારીર થાય છે

(હઝરતના નઅલેન મુબારક તથા નઅલેનના નકરા
ઓલમાઅ મોહદદેસીન પાસે હતા)

અને હઝરત નખીએ પાકના નઅલેન (ગેડા) મુબારક બઅઝ
ઓલમાએ મોતઅખખેરીન અને મોહદદેસીન પાસે હતા જેમકે (૧) હઝરત
- ૧મામ અબુબકર ઇમને અરબી રહમતુલાહ (૨) અને હાફેઝ અબુ અબ્દુલ્લાહ
(૩) અને ખતીબ ઇમને અબ્દુલ્લાહ ઇમને મરઝુક તલમસાની (૪) અને
અબુઇસાહક અને માલેક ઇમને મરહુમ (૫) અને ઇમને અસાદીર (૬) અને
ઇમને અબીલ ખસસાહ (૮) અને અબીલ હાકેમ (૯) અને ઇમને અમ
દુલ મલેક મરઝુસી (૧૦) અને બદરે ફારૂકી [૧૧] અને હાફેઝ સખાવી
[૧૨] અને હાફેઝ એરાકી [૧૩] અને શેખ હુસુફ માલેકી [૧૪] અને
હાફેઝ વીગેરે રહમતુલાહ અલહીમન અજમદન પાસે હઝરત નખીએ પાકના
નઅલેન મુબારક હતા મજકુર આલેમો અને મોહદદેસોમાથી બઅઝ

૧ તહાનીમા છે કે જે આદમી કાઝો અથવા આલીમ ક રીકીક અથવા
અથવા બેઝઝતી (એહાનત) કે તો તે કારીર થઈ જાય છે હઝરત ૬મામ
અબુહનીફા રહમતુલાહના સામે સામતોના બઅઅઆ મના આવતા તો આપ
જઝત દેવા ઉભા થઈ જતા હતા ૬મામ અખરોહીન રાઝો રહમતુલાહને તમ-
નીહમા ફરમાવ્યું છે કે આલીમ મુલકીને વજર દલિલના માદાન અને વજર
દલિલના આપના આગલ બેરુબ બખેઝ નથી [અઝો કુલ મોઅઝકમથી]

હઝરત હઝરત નખીએ પાકના નઅલેન મુખારકનો લખાઈ અને પહોળાઈમા નકશો કાઢળપર બનાવી પોતાની પાસે રાખતા હતા અને હઝરતના નઅલેન મુખારકના નકશાથી બરકત અને ફાયદાઓ હાસલ કરતા હતા અને એ વાતપર કોઈ પણ આલેમે તઅન [નુકતેચીની] કીધો નથી બલકે હઝરતના નઅલેન મુખારકના નકશો [રાખવાને] સરવે આલેમોએ નેકીનો કામ ગણ્યો અને એના નેક થવા માટે ફલીલ એ છે જે ચીજને મુસલમાનો સારી સમજે તો તે ચીજ ખુદાપાકના નજદીક અને ખુદાપાકના મસુલેપાકના નજદીક પણ સારી છે.

(નઅલેન મુખારકના તઅઝીમ કરવું.)

અને હઝરતના નઅલેન મુખારકની તઅઝીમ કરવાની સમુતી માટે મોટા આલેમોના રેસાલાઓ (ગીતાબો) બાબ છે જેનું કે દઝરત મેખ અખદુલ હક

૧ હજુ ત મવલાના શેખ અખદુલહક મોહમ્મદીસ ફહલવી રહમતુલ્લાહ મદાનજી ગરીફના હઝગના નઅલેન મુખારકના નકશાની પગલો લખે છે કે ફરદની જગ્યા પર મુકવાથી ફરદ દુર થશે અને બાનીઓની બગાવત અને દુરામનોની અફા-તથી અમનમા રહેશે અન શેતાન અને હાસેદની ખુરાઈથી પતાવના રહેશે અને હઝરત સુલદ મોહમ્મદ આલેમી રહમતુલ્લાહ ફગમાને છે કે જુ દેલાક થવા નજદીક હતો જ્યારે હઝરતના નઅલેન મુખારકનો ન-સો તખગર- નમજી મારા મોઢા પર લખાવ્યો તો ખુદાવાન્તા ફગલથી તુમ સોના થઈ જશ અને નકળા મુખારકની બરકતોથી મોરાને હાસલ થઈ

૨ હમીસ ગરીફમા છે કે હઝરતે કરમાવ્યું જે ચીજને મુસલમાના મારી નમજે તે ખુદાપાકના નજદી- પણ સારી હોય છે તેથી મુસલમાનાને તેજ કામો કરવા અને તેજ અકીફ આ હમેશા રાખવા - જેના પર મુસલમાનોની મોટી જમાઅત (સેવાહે આગમ) આલની હો. અને મોટી જમાઅત ન મુસલમાનોમા છે તેને આહલે સુન્નાત વ જમાઅત નહ છે જેમા હક. આમા મોદનસેરો મોહમ્મદીસ ફોહા અને ખુરજો અવલોગઅલ્લાહ કે તીરમેચી ગરીફમા છે - હઝરતે કરમાવ્યું મારી ગ્રામત ગુમ-હી પર જમા નહી થશે અને ખુદાપાકના હાથ જમાઅત પર છે ન જમાઅતથી અલગ થવા ન (ફાકમની) આગમા પડ્યો અને ગુમરાહ શીરખોથી ન રહેવું મુસલીમ રગીફમા છે કે હઝરતે કરમાવ્યું કે આખેરી જમાનાના બુકા ફગલો થશે ત એની ફીસો [વાતો] તમારી પાસે હાવશે કે તમોએ અને તમારા બાળકોએ ન ભરડુ નહી હશે તેથી તમો તેઓથી દુર રહો અને તેઓને તમાગથી દુર રાખો કે તમોને ગુમરાહ નહી કરે અને તમોને શીતામા નહી તાખે

મોહદદીસ રહમતુલ્લાહે (શરહ સફરસ સઆહતમાં જયાન કીધું છે) અને મયધાના મોહમ્મદ બાકર આગાહ રહમતુલ્લાહ હસત ખલીશત અને બબુ બાકર અહમદ ખીન મહદે [જયાન કીધું છે]

અને એ નકશાઓને બોમો દેવો તખરરકની નૈયતથી જાએલ છે જેવું કે [કીતાબ] ફતુલ મઆલમા ફરમાવ્યું છે કે ચારે મજહબોના અકસર એલમાનો મજહબ અને ખાસ કરી માલેકી મજહબવાળાઓમાં એ છે કે જે ચીજોને [બોસા દેવો] માટે શરીઅતથી હુકમ થયો છે જેવું હજર અસવદને બોમો દેવો અને ઇમામ એરાફી રહમતુલ્લાહે ફરમાવ્યું કે ખુતરગ જગ્યાઓને ચુમત તખરરકની નૈયતથી અને સાલેહીન (નેકલોકા) ના હાથો અને તેઓના પગોને નેક અને સાફ છે અને [કીતાબ] ફતુલ મઆલમા છે કે મને હાફઝ અબુ સઇદ ઇબનુલ એલાએ ખબર દીધી કે મે હજરત ઇમામ અહમદ ખીન હમ્બલ રહમતુલ્લાહનો કલામ એક પુરાના જુઝમા જોયો જેમા હુકુમમાથી ઇમને નામેગ વીગેરેનો કાગળ હતો (તેમા) ઇમામ અહમદખીન હમ્બલ રહમતુલ્લાહથી હજરત નખીએ અકરમ સલા-
તુલ્લાહો અફેહે વ સલ્લમની કથર શરીફ અને હજરતના મીમખર શરીફ ને ચુમવા માટે સવાલ કયામા આવ્યું હતું તો હજરત ઇમામ અહમદ

— ૧ હજરત નખીએ પાકના તરફ નીસળત રાખનાર ચીજોની તખઝીમ કયા માટે બહુ હદીસો આપી છે કીતાબ ખુબારી શરાફ વીગેરેમા છે હજમતુલ્લા વેદાઅમા હજરત નખીએ પા- જવાર સર મુબારક મુડાવ્યું તો અડધા માથાના બાલ મુબારક હજરત અબુ તાહા રદેયલ્લાહને કીધા અને અડધા બાલ મુબારક સરવે સહાબામા (તખરરક તગકે) નાસીમ કીધા અને હજરત ઉમ્મે સલમા રદે-યલ્લાહો અનહાની પાસે હજરતના માથે મુબારક હતા તે બીનારોને ધેલ પીવ-ગાવના તે સાશ થઈ જતા હતા હજરત અનસ રદેયલ્લાહ પાસે પાલો હતો જેમા હજરતને દુન વીજે પીવગાવના હતા તે પાલોમા તખરરક માટે પાણી નાખી પીતા હતા અને હજરત અયાઝ રહમતુલ્લાહે કીતાબ શેફામા જે ચીજોને હજરત નખીએ પાક સાથે નીસળત છે તેમની તખઝીમ કરવાના સબુતમા બહુ હદીસો નકલ કીધી છે તખરરક સમજ હજરત ખાલેદ રદેયલ્લાહો પોતાના ટાપીમા હજરતના બાલ મુબારક ગખના હતા અને હજરત ઉબેને હમર રદેયલ્લાહ અનહોમાએ હજરતના મીમખર શાસં પર હાથ રાખી મોઢા પર લમાર્યા અને શેફામા ફરમાવ્યું છે કે જે જગ્યામા વહી ઉતરે હોય અને હજરતના મેહવાની જગ્યા હોય અને નુણુવવાના અનમો ભરી થયો હોય તેથી જગ્યાઓની તખઝીમ જરૂરી જોઈએ તેવી પાક જગ્યાઓની હવાઓ સુધી જોઈએ અને તેના કમે કીવારને ચુમવું જોઈએ (શેફા શરીફ વીગેરે)

હમ્મલ રહમતુલ્લાહે કરમાવ્યુ લા-ગાઅસાબેહી એટલે સુમવામા કાઠ રીતે
હરખે નથી ૧

બાળ આઠમો.

હઝરત નબીએ અકરમ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ-
સલ્લલ્લમની (પેદા થવાની ખુશીની મજ-
લીસ) મોહુદ શરીફની ફઝીલત
(ના બચાન)માં છે.

(હઝરતના પેદા થવાની ખુશી કરવાથી શુ સવાળ મલે છે)

કીનાળ મેઅરાબુવ મુસલેમીનમા છે કે હઝરત અખ્માસ ઇમને અમદુલ
મુતતલીબ રદેયલ્લાહઅનહોએ કરમાવ્યુ કે અબુ-લહય (હઝરતનો
કાકા હતો પણ કુરંના લીધે દુખમન હતો) મારો (પીત
રાઠ) ભાઈ થાએ છે અને મારો (પહેલા) દોગ્ત હતો જ્યારે તે મરી
ગયો અને ખુદાપાકે (હઝરત પર તેના ઉપર અજાળ થવા વીધે)
અમર આપી જે ખબર દેવાની હતી (કે તે અજાળમા છે) તેથી મને તેના
પર ગમ થયો અને તેના કામે મને રજ (તકલીફ) મા નાખ્યા તેથી મે
ખુદાપાકથી સવાલ કીધો કે મને અબુ-લહયને ખાગમા દેખાડવામા આવે
(અને તે ખાળમા જોવામા આવ્યો) હઝરત અખ્માસ રદેયલ્લાહ અનહોએ
કરમાવ્યુ કે મે તેને લાડકતી આગમા જોયો અને તેનો હાલ પુછ્યો તો
અબુ-લહયે કહયુ કે હુ જોઅખના અજાળમા ગયો છુ અને મારા ઉપર
મોમવાગની રાત વગર સગવે દીવસો અને ગત્રામા અજાળમા કની થતી
નથી અને પીરની ગતમા મારાપરથી અજાળ ઉઠાવી લેવામા આવે છે
તો મે કહયુ કે (પીગની ગતમા) શુ કાગ્યુથી (અજાળ નથી થતો) તો
અબુ-લહયે કહયુ કે પીરની ગતમા મોહમ્મદ (સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ-
લ્લમ) પેદા થયા હતા અને મારી લોડીએ આવી તઝગનના પેદા થવાની

૧ હઝરત અલ્લામા સનદુલ મોહદદેસીન જાને હજર અસ-લાની રહમ-
તુલ્લાહ ખુખારી નરી-ની રાહમા લખ્યુ છે કે જે ચીજ તખઝીખવાલી હોય
જેઈએ આદમી હોય અથવા ખીજ વીજ હોય તેને ખોરો વો જાએઝ છે અને
ખુખાન શરીફની રહેઠ અયનીમા પણ એવીજ રીતે લખ્યુ છે (મીસબાહે
તગકનથી)

ખુદ ખમરી દીધી જેથી હું હઝરતના પેદા થવાથી ખુદ અમે અને હઝરતના પેદા થવાની ખુશીમાં તે લોડીને મેં આજ્ઞા કરી દીધી તેથી (હઝરતના પેદા થવાની ખુશી કરવાનો) ખુદાપાકે મને સવાળ (બદલો) એ દીધો કે દરેક મોમવારની રાતમાં મારાપરથી દોઝખમાં અઝાળ ઉઠાવી લેવામાં આવ્યો છે અને હઝરત શેખ અબ્દુલહક મોહમ્મદીસ દેહલવી રહમતુલ્લાહની (કીતાબ) માસનતા ખીસસુનનામાં છે કે (મોહમ્મદીસ) ઇબને જોઝી રહમતુલ્લાહે ફરમાવ્યું જ્યારે અબુલહય કાશીરને જેની ખુરાઇ દુરઆન સરીક મા નાઝીલ થઇ છે તે હઝરતના પેદા થવાની રાતમાં ખુશી કરવાથી દોઝ ખમાં બદલો (ખીરની રાતમાં અઝાળ નહીં થવાનો) આપવામાં આવ્યો તો જે મુસલમાન મોવલદીદ ઉમ્મત મોહમ્મદ સલ્વાલો અલૈહે વ સલ્વાલમાંથી હોય અને પોતાનો માલ હઝગનની મોહમ્મતમાં પોતાની તાઝાત મુજબ ખરચ કરે તેનો યુ દાલ (કેટલો બદલો મલશે) મારી છુટીનો કસમ છે કે ખુદા પાકના નજીક તેનો (હઝરતની પેદાઇશની ખુશી કરનારનો) બદલો એ છે કે ખુદા પાક પોતાના ફઝલ અમીમથી જન્મન નઇમમાં દાખલ કરે અને હમેશાથી મુસલમાનો આઇ મહીનામાં (ખુશી જાહેર કરવા) એકઠા થાય છે અને વધીમાં (દાવતો) કરે છે અને તે રાતોમાં ખેરાન કરે છે અને ખુશીઓ જાહેર કરે છે ૧ અને નેજીઓમાં વધારે કરે છે અને હઝ-

૧ અલ્લામાં અબુલ ફઝલ રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે કે જ્યારે હઝરત મુસા અલૈહીસ સલામને શીરઆન પર આશુરાના દીવસે ફતેહ મલવાની ખુશીમાં હઝરતે પણ રોતે શામ્યા છે તો હઝરતના પેદા થવાની ખુશી તો થવીજ જોઈએ અને મોહમ્મદીસીનોના સરદાર અલ્લામાં અબુગામાં રહમતુલ્લાહથી હઝરતના પેદા થવાની ખુશીમાં લોકો જે ખેરાતો કરે છે અને ખીજ નેક કામો [મબલીરે વોગેરે] અને ખુશીઓ જાહેર કરે છે તે વીશે સવાલ કીવો તો ફરમાવ્યું કે એ બહુ ભમરા અને સાફ કામ છે એમાં ગરીબો પર એહસાન થાય છે અને દીલમાં જે હઝરતના મોહમ્મત અને અઝમત હોય છે તે જાહેર થાય છે વોગેરે એવીજ રીતે ખીજ પણ મોટા ફરજના મોહમ્મદીસીનો ઇમામો વોગેરે માલુમ સરીફની મજલીસ વીગેરેના દઝએલ બયાન કીધા છે વધુ ખુલાસા માટે હઝરત મલકાના શાહ અબ્દુલ હક સાહેબ જેમણે મક્કા રારીદમાં દલાએલુલ ખેરાતનાં એલજન આપતા હતા તેમનો રૈસાલો તેમજ ખીજ આલેમોના રૈસાલા જુઓ

ખુદાપાકે હઝરત નખીએ પાકને જે શમાર મરતબાઓ એનાયત કીયા છે તેમજ હઝરત નખીએ પાકની સાથે જે ચીજોને સબખ છે તેના પણ મરતબાઓ રૈસાન છે રોકા વોગેરેમાં મોટા ફરજના મોહમ્મદીસીન આલચાએ ફરમાવ્યું છે કે હઝરતની ત્બર મુબારકની બમીનનો મરતબો અપતુલ્લાહ સરીફ બહુ અગ્રધી અફઝલ છે

રતની મોલુદ શરીર પડવા માટે હિમેદ રાખે છે અને તેઓના હાથ પર ખર-
કતો જાહેર થાય છે^૧ અને મોલુદ શરીર પડવા વીરો અનુભવ (તજરેમો)
કરવામાં આવ્યો છે કે તે સાલ અમન (એન) વાળો રહે છે અને (હજરત
ની પેદા થવામાં ખુશી કરવું) મુરાદ અને મકસદોના હાસલ થવામાં
જલદી ખુશ ખખરી દેનાર છે અલ્લાહપાક રહમ કરમાવે તે આદમીપર
જેણે હજરતના પેદાઈશની રાત્રીને ઇદો બનાવી કે હજરતની પેદા થવાની
ખુશી કરવાથી જે લોકોના દીલમાં હજરતની (અદાવતની) ખીમારી અને
એનાદ (દુશમની) છે તેને સખત ઇલત (ખીમારી) થાયે

અને (કીતાબ) અસનાદુલ અશજરમાં ખખજ આલેમોથી નકલ
કીધું છે કે તેઓએ (ખાખમા) રમુલુલાહ-સલતલાહ અલહે વ સલલમની
ખીમારતથી મુશરફ થયા અને (તે આલેમે હજરતની ખીદમતમાં અરજ
કીધું યા રમુલુલાહ સલતલાહ અલહે વ સલલમ મોલુદ શરીર (ની મજ-
લીસો) જે લોકો (મોહબત જાહેર કરવા) કરે છે અને લોકો (મજલીસમાં)
એકઠા (સવાબની નેયતથી મોલુદ શરીર પડતા સાબળવા) થાયે છે અને
(મોલુદ શરીરનું બધાન સાબળી) લોકો ખુશીઓ કરે છે અને (હજરતના
મોહબતમાં) માલ ખરચ કરે છે અને મોલુદ શરીર (ની મજલીસો) ને

૧ હજરત મવલાના શાહ વલ્લયાલુલાહ રહમનુલ્લાહ કીતાબ કુયુલુલ હર
મેનમાં કરમાવે છે કે મક્કા શરીરમાં જે ઘરમાં હજરત પેદા થયા હતા ત્યા
માહે મોલુદન નખીની બારમી તાગીખમાં મજલીસ મોલુદ ગરીબમાં શરૂક થયા તે
મજલીસમાં જોયું કે ખુદાપાખના અનવાર [નુર] નાઝીલ થતા હતા વોગેરે અને
હજરત મવલાના શાહ હાજી ઈમદુલ્લાહ સાહેબ કરમાવે છે કે મોલુદ ગરીબ [અને
કેયામતની મજલીસ કરવાનું માન અને માગ બુહરાનો તરફ છે અને મોલુદ
ગરીબની મજલીસમાં શરીર થાડું છુ બચક નખતનો ઝરોબો સમજ
દેવ સાલ મજલીસ કહી છુ અને હજરતના પેદાઈશના ઝોકર વખત હોવા થાયે
છે તેમાં મને હુજા અને હજજા મજા આવે છે અને હુ પોતે મોલુદ
શરીરની મજલીસ કહી છુ અને મારા પીરના આરસ શરીરપર પહેલા દુરઆન
ગરીબની તેલાવતની મજલીસ થાયે છે અને વખત મલે છે તો પછી મોલુદ
ગરીબની મજલીસ પણ કહી છુ

હજરત મવલાના શાહ એનુલ કાઝાત સાહેબ કીતાબ એહદેફુલ
મીલાદમાં દુરઆન શરૂક અને હલીસોની મજબુત દલીલોથી લખે છે કે મજ-
લીસો મોલુદ ગરીબની હજરતની મોહબત અને અઝમત અને હમાનની
મજબુતી થાયે છે અને ખુદાપાક સાથે અને હજરત સાથે સબખ થાયે છે
અન એવી મજલીસોમાં ખુદાપાખની રહમનો તરફતો નાઝીલ થાયે છે

મોકા નેક અમલ ગણે છે તે હઝરત નબીએ અકરમ સલાહો અર્થે
સલાતમે ફરમાવ્યું જે હમારી (પેદા થવાની) ખુશી કરે છે હમે તેનાથી
ખુશ થઈએ છીએ અને દોસત પોતાના દોસત સાથેજ હોય છે (એટલે
મોબુદ સરીફના ખુશી કન્નાગઓ મારી સાથેજ છે)

બાબ નવમો.

નમાઝ અદા કર્યા પછી સુત્તસીહ ઝીકર કલેમા
તૈય્યેબાના ફરવાના (બયાનમાં)

[કીતાબ] ઉમદતુલ અયરાર અને કનાવા સમરકન્દી અને શરેહ
નવાઈઝલ ખુરદાનીમા અત્રકાગના બાબમા છે કે સગ્વે ઝીકરમા અફઝલ
(ઝીકર) કલેમા શહાદત છે અને કલેમો પન્વામા પોતાના આવાઝને
ખેત્રે એટલા સુધી કે બદનના દરેક ભાગને મઝાનો હીસો મલે (અને)
હઝરત શેખુલ ઇસલામથી નકલ કરેલો આવેજ (બયાન કીતાબ) કનઝુલ
એઆમા છે

બાબ દસમો.

અઝાન કહેનારથી કોણ અશહદો અઝા મોહમ્મદુર
રસુલુલ્લાહ સાંભળવા વખત એઉ અગુહઓ
ચુમવાના બયાનમાં

હાફેઝ શમશેદદીન અબુલ ખેર મોહમ્મદ ખીન વજીહોદદીન અબુ
ફર રહમાન સખાવી શાફેઈ રહમતુલ્લાહે (કીતાબ) મકાસિદે હસનામા
અઝાન કહેનારથી અશહદો અઝા મોહમ્મદુર રસુલુલ્લાહ સાંભળવા પછી

બેઉ અગુઠાઓ યુમવા પછી બેઉ આખોને શહાદતના બેઉ બાતીન અગુઠા લગાવવા અને સાથે અશહદો અન્ના મોહમ્મદ અબદોહુ વ રમુ લોહુ રહીતો બીલ્લાહે રખમન વ બીલ હસલામે દીના વ બે મોહમ્મદીન નખીયા પદવા કરમાવ્યુ છે ૧

(હઝરત અબુઅકર રદયલ્લાહે અગુઠા યુમ્મા છે)

હઝરત દેવમી રહમતુલ્લાહે (કીતાબ) મસનદુવ શીરદોસમા હઝરત અબુઅકર સીદદીક રદયલ્લાહની હદીસમા બયાન કીયુ છે કે જ્યારે હઝરત મીદદીક રદયલ્લાહ અઝાન કહેનારથી અશદદો અન્ના મોહમ્મદુર રમુલુલ્લાહ સાલમુ તો આપે એજ (અશહદો અન્ના મોહમ્મદુર રમુલુલ્લાહ) પડ્યુ અને બેઉ શહાદતના આગળના પોગવાઓને યુમ્મા અને બેઉ આખોથી લગાવ્યા ૨ તો હઝરત નખીએ અકરમ સલ્વાહો અવૈહે વ સલ્વમે કરમાવ્યુ માગ ખીલે (હઝરત મીદદીક) જે પ્રમાણે કીયુ તેની રીતે (અ ગુઠા યુમવા તથા આખોપર લગાવવાનુ) જે કાઠ (મુસલમાનોમાથી) કુશે નેના માટે મારી શકાઅન હલાલ થઇ

૧ જ્ઞાતા શામી જે હનશી મજહબમા બહુ મોખતમર કીતાબ છે તેમા અઝાનના બાબમા લખ્યુ છે કે જ્યારે અઝાન કેહનારથી અગહદો અન્ના મોહમ્મદુર રમુલુલ્લાહ સાલમે તો પોતાના બેઉ અગુઠાને યુમી બેઉ આખોને લગાવે એવીજ રીતે જ્ઞાતા મોહીત અને જ્ઞાતા ખઝાનતુરે વેવાયત અને કીતાબ નતુલ એબાદ અને બનહીર રૈમુઝ અને તલાત મસદીહી અને સફરસ સબા હત વીગેરેમા અઝાનમા હઝરતનુ નામ મુમારક સાબળી અગુઠા યુમવા અને આખો ૫૦ લગાવવા મુસ્તહબ કરમાવ્યુ છે અને ફવીલમા હદીસો વીગેરે હ ના છે અને અઝાનરીદ મહીના ગરીઝ બયતુલ મુજ્જસ શર્ગ- બગદાદ ગરીઝ વીગેરે સરવે પાઠ બન્નાઓના મોઠા આલેમો મનાએખોનો એ વાતપર અમલ છે અને કીતમાય છે.

૨ હઝરત અલ્લામા મોહદદીસ મુલ્લા અલીકારી રહમતુલ્લાહ કરમાવે છે કે જ્યારે હઝરત મીદદીક રદયલ્લાહથી અઝાનમા અગુઠા યુમવાનુ સાબીત થયુ તો હમ્રારા માટે અમલ કરવા (આઇ દલીલ) બસ છે કેમકે હઝરત નખીએ અકરમ સલ્વાહો અવૈહે વ સલ્વમે કરમાવ્યુ છે કે મારી મુન્નત પર અને મારા ખોલદાએ રાશીદીન (હઝરત અબુઅકર રદયલ્લાહ વીગેરે)ની મુન્નતને પોતાના ઉપર લાઝીમ કરને

(હઝરતના નામપર અગુઠા ચુમવાના ફઝેદાઓ)

અને (કીતાબ) મસનફે શીરદોસ હાફેઝ ઇમામ શહરદાર ઇમને હાફેઝ શહરવીયતુદ દેલ્લીમા છે કે તહફીક ફરમાવ્યુ રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમે કે જોણે અઝાનમા અશહદો અન્ના મોહમ્મદુર રસુલુલ્લાહ સાબલી પોતાના બેઉ અગુઠાના નાખુનો ચુમ્યા (તા) હુ નેને જન્નતની સફીમા લઇ જવાવાળો અને દાખલ કરનાર છુ

(હઝરત આદમ અલૈહીસ સલામ હઝરતને:

નુર સુખારકે જોઇ ચુમો દીધો)

અને (કીતાબ) અહાદીસ ફરમીયામા રવાયત છે કે હઝરત આદમ અલૈહીસ સલામને જન્નતમા હઝરત મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમ ના દીદાર સંગી કર્યાનો મોક થયો તો ખુદાપાકે વહી કાઢી કે હઝરત તમારી પીઠમા છે અને આખર ઝમાનામા જાહેર (પેદા) થશે પછી આદમ અલૈહીસ સલામના (જોવા) માટે ખુદાપાકે હઝરત મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમની મુગ્ન આપના બેઉ અગુઠાના નાખુનોની સ ઢાલમા જાહેર કીધી અને હઝરત આદમ અલૈહીસ સલામને બેઉ અગુઠાને (ખામો દીધો અને) બેઉ આખોપર (અગુઠા) ફેગ્યા તેથી (હઝરતનુ નામ સખળી ખાના દેવો) હઝરત આદમ અલૈહીસ સલામની અવલાદ માટે દલીલ થક અને મીસરમા હપાએવી (કીતાબ) કવાએદ પાના ૧૫ મા છે કે કેટલાક નેક લોકો (ખુઝરગો) હઝરત ખીઝર અલૈહીસ સલામથી રવાયત કરે છે કે હઝરત ખીઝરે ફરમાવ્યુ જોણે અઝાન કહેનારથી અશહદો અન્ના મોહમ્મ મદુર રસુલુલ્લાહ કહેતા વખત પોતાના બેઉ અગુઠાને ચુમો દઇ બેઉ અખોપર અગુઠા લગાવ્યા અને (હઝરતનુ નામ સાબળી) મરહુમ બે હખીખી વ કુરરતો અયની મોહમ્મદુન સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમ પડે તો તેની આખમા દરદ કદી નહી થશે

૧ કીતાબ મઆરેનુગ નુમુવહ અને ફતાવા જવાહેરમા પણ હઝરત આદમ અલૈહીસ સલામ ચુમો દીધો છે વીઝેરે હકીકતો લખી છે

૨ હઝરત ઇમામ હસન રહેલ્લાહો અનહોની રવાયતમા છે કે જો અન્ની અઝાનમા હઝરતનુ નામ સાબળી બેઉ અગુઠાઓને બોસો દઈ આખો ઉપર છુ શે તો તે આખનો નહી થશે અને તેની આખમા દરદ કદી નહી થશે (નુરુલ અન્નેન)

બાબ અગ્યારમો.

અહલેકેળુર (બુઝરગો)થી ઈસતેમદાદ (વસીલો)

ચાહવાના બચાનમાં.

ફતાવા ઝાફુલ લખીય અને ખજાનતુલ જલાલીમા છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લાલ્લો અલ્લેહે વ સલ્લમે ફરમાવ્યુ જ્યારે તમો (કાઇ) કામોમા હેરાન થાઓ તો અહલેકુળુર (બુઝરગો)થી ઇમદાદ (વસીલો) ચાહો અને હુજ્જતુલ ઇસલામ (ઇમામ) મોહમ્મદ ગેઝાલી રહમતુલ્લાહે ફરમાવ્યુ છે કે જે શખ સથી જુદગીમા મદદ લેવાએ તેમના ઇનતેકાલ (વકાત) પછી પણ તેમનાથી મદદ (વસીલો) લેવાએ અને મશાએખ ઉઝ્ઝામમાથી ફરમાવ્યુ છે કે ચાર મશાએખોને મે જોયા કે તેઓ જેવી રીતે પોતાની જુદગીમા તસરરફ કરતા હતા તેવીજ રીતે તેઓ પોતાની વકાત પછી પણ પોતાની જમરોમાં તસરરફ કરે છે તે (ચાર)માથી હઝરત શેખ મઅઝફ ફરખી રહમતુલ્લાહ છે અને હઝરત શેખ અબ્દુલ ઝાદેર જુલાની રહમતુલ્લાહ છે અને એ મીનાય ખીજા બે બુઝરગો બચાન કીધા

૧ હદીસ ગરીફમા છે કે જ્યારે હઝરત આદમ અલૈલીસ સલામે હઝરત મોહમ્મદ સલ્લાલ્લો અલ્લેહે વ સલ્લમનો વગીલો પકડી દુઆ કીધી તો ખુદા પાદે આપની તોળા કયુલ કીરી બેહકી ગરીફમા છે કે હઝરત ઉમર રદેયલ્લાહુના જમાનામા દુકાલ પડ્યો તો હઝરત બેલાલ રદેયલ્લાહ હઝરતના રાજા મુઆરફ પર હાજર થયા અને અરજ કીધુ થા રસુલુલ્લાહ (સલ્લાલ્લો અલ્લેહે વ સલ્લમે) આપની ઉમ્મતના માટે વરસાદ માટે દોઆ કરો અને હઝરતે ખાબમા વરસાદ થવાની ખબરત કીવી અને બુખારી ગરીફમા છે કે હઝરત અબ્બાસ રદેયલ્લાહ અનહોનો વસીલો પછી હઝરત ઉમર રદેયલ્લાહ વગસાદ માટે દુઆ કરતા હતા. અને કીતાબ સવાએકે મોહરેકામા હઝરત ઈબ્રાહીમ હજર રહમતુલ્લાહે લખ્યુ છે કે હઝરત શાફેઇ રહમતુલ્લાહે અહલેબેતનો વસીલો પકડી ફરમાવ્યુ કે આલેનખી મારો ઝરીઓ જ અને કીતાબ બેગતુલ હરસાનમા છે - ઈમામ શાફેઇ રહમતુલ્લાહે હઝરત ઈમામ અબુહનીફા રહમતુલ્લાહના કુખા શરીફ પર આવતા હતા અને બે ર-અનો પડી હઝરત ઈમામ અબુ હનીફા રહમતુલ્લાહનો વસીલો પકડી પોતાની હાજત પુરી થવા દુઆ કરતા હતા અને હઝરત ઈમામ અહમદ ખીનહ રબલ રહમતુલ્લાહે ઈમામ શાફેઇ રહમતુલ્લાહનો વસીલો પકડતા હતા (મીસબાફુલ અનામ અને જવાઝીત તવસુલ મુફવી દહલાન)

અને જીવતા (જીવંત)ની મદદ તાકતવાશી (કવી) હોય છે અથવા વક્ત પામેલા (જીવંત)ની છે તો બચ્ચે (જીવંત) દરમાવ્યુ જીવતા-ઓની (મદદ કવી છે) અને બચ્ચે (જીવંત) દરમાવ્યુ કે વક્ત પામેલા જીવંતોનું ધમદાદ કરવું વધારે કવી છે કેમકે તેઓ ખુદાપાકના બેસાત (કુરમ નજદીક)મા છે અને એ વીસે (અવલેયા અલ્લાહની) જમા-ઓનાથી બહુ રેવાયતો આવી છે અને કોઇ વાત કુરઆન શરીફ અને હદીસ શરીફ અને (અવલેયા અલ્લાહના) કરમાનોથી ખીલાફ ગણવામાં આવી નથી અને (ખીજ દનીલ એ છે કે) રહ બાકી રહેનાર છે અને ઝીયારત માટે આવનાર આદમીને રહ ગણે છે ખાસ કરી કામેતીન (અવલેયા અલ્લાહ)ની રહેતે ખુદાપાકની નજદીક (કુરમ) ચવાથી (ઝીયા-રત માટે આવનારને ગણે છે) જેવું કે જીદગીમા ઓલખના ફત્તા અથવા તેથી પણ વધુ ઓલખે છે અને (કીનાય) મુખનમુરત તીખીમા છે કે જે ઇસતેમદાદ (જીવંત)ની મદદ લેવાનું હમો (ગમેઝ) સમજાવે છીએ તે એ છે કે તકલીફ દુઆ કરનાર ખુદાપાકના તરફ મોહતાજ છે દુઆ કરે છે અને ખુદાપાકના ફઝલથી પોતાની હાજત તલ્લમ કરે છે અને ખુદાપાક ના મોકરરમ બદાની રહતો વસીલો પકડે છે અને કહે છે યા અલ્લાહ આઇ તાન્ બદાના વસીલાથી જેના પર તુએ રહમ કીધું છે અને જીવં-

૧ તીબરાની શરીફમા છે : હજરતે દરમાવ્યુ કે ખુદાએ પાક નેક મુસ-લમાનના નખબથી તેના પડોસમા સો ઘરો વાલાઓથી બચ્ચો દુર કરે છે અને તીબરાની શરીફમા છે કે હજરતે દરમાવ્યુ મારી બ્રમતમા ત્રીસ અબદાલ છે તેમનાથી જમીન કાએમ છે તેમના સખમથી તમારા પર વરસાદ વરસે છે અને તેમના સખમથી તમોને મદદ મને છે હજરત રોખ હખીબ અલવી હદ શાદ રહમતુ-લાહ કીતાબ મીસ બાહુલ અનામમા દરમાવે છે કે જ્યારે મખદુક વાલાથી કોઇ બીજ તલબ કરે તો તેને દુઆ નથી કેહતા કેહતાઃ યુમરાહ લોકા એને દુઆ સમજ વસીલા પકડવાને મના કરે છે એ તેમના બહેલ ચવાનુ કાશ્વ છે અને હજરત ઈબને સલાહ તોએ દરમાવે છે કે અવલેયા અલ્લાહની કરામતો વદાત પછી ચવાનુ ઈન્કાર ડહીલ અને ખરાબ અકીદાવાલા વગર કોઈ નહીં કાશે અને ઈબને હજર મક્કી રહમતુલાહ દરમાવે છે કે આઈ વાતને ઈન્કાર મોખતએલા (યુમરાહ શીરમા) વગર કોઈ નથી કરતુ અને મજહબ અલલે સુન્નત વ જમાઅતમા પેમખરો અને અવલેયા અલ્લાહથી હયાતી અને વક્ત પાખી વસીલો પ-ડવો બએઝ છે [જવાહીત તલસમુલ અને મીસબાહુલ અનામ રોખ હખીબ હન્દ દ રહમતુલાહ]

રંગી દીધી છે મારી હાજત પુરી કર અને માગ સવાલને પુરો કર તહકીક તુજ દેનાર સખી છે ખુદાપાકના નજદીક આખ મોકરરઅ બદા (શુઝરગ ને વસીલા માટે પુકારે છે (૨) અથવા કહે છે અથ અવલેયા અલલાહ મારા માટે સફાઈત કરો અને ખુદાપાકથી દુઆ કરો અને ખુદા પાકથી સવાલ કરો કે મારો સવાલ પુરો કરી દે અને મારી હાજતો પુરી કરે અને દેનાર અને જેનાથી સવાલ કરવામા આવે છે અને જેનાથી ઉમેદ રાખવામા આવે છે તે ખુદાપાકજ છે અને વચમા બદાનો તો વસીલો છે અને ખુદાપાકના મીવાએ દાખ કુદગતવાલો અને કગવાવાલો અને તસરક કરવાવાલો નથી ૧ અગર આખ (વગીલો) ગીરક હોય જેવુ કે મુનકીગ (લોકો) ખીયાલ કરે છે તો ખુદાપાકના નેક બદાઓ અને અવલેયા અ'યા હતી જુદગીમા પણ તેઓથી વગીલો પડવા અને આ તલબ મનાથી મના કરે અને જુદગીમા તો તેઓ ઉપલી વાતોને મના નથી કરના) તો મના નથી બલકે તે (વગીલો પકડવો) દીનમા મુસ્તહબ છે અને મુસનહસન (તરીકે) જારી છે જેવુ કે હજગત રમુને અદરમ સલત્તલાહો અલેહે વ સલલમે કન્માન્યુ જે આદની મદદ લેવાનો એગદા કે તો તે કહે અધનુની યા એબાફલાહ અધનુની યા એબીફલાહ અધનુની યા એબાદલાહ (અથ ખુદાપાકના બદાઓ મારી મદદ કરો) માલમ થયુ કે બદાઓને મદદ કરો કેહવાથી ગીરક થતુ નથી (મદદમા મીગેના માટે મદદ કરો વીગે ગતદીવસ બોલવામા આવે છે) હા અગર ત્રીયારત ડગ્નાગ અલલે કુબુર (શુઝરગો)ને તસરક ડગ્નાર અને કુદગત ના મનાર ખીજગત (ખુદાપાકની મદદ થયા વગર તેઓ મદદ કરી શકે) ખુદાપાકના તરફ તવજજોદ કરીવા વગર અને તેની પાન તલેગન

૧ જેવુ કે લોકો કહે છે આખ મનાએ મને સાફ કરી દીધુ અથવા આખ હકીમે મને સાફે પોઆ'યા તો હકીમમા તો ખુદાપાક શેઝ નનાર અન કાએફો દેનાર છે પણ મલકી માગેનાની રીતે એમ બોલાય છે કમીદા મુગ્દા નગરવાલા હજરતની ગાનમા દરમાવે છે અથ મરવે મખયુકમા ગુરૂજ આપના સીવાય માફ શઈ નથી ૨ આમ મુસીબત વખત તેમની પનાહમા આતુ અને તાજ ઇમદાદુલ્લાહ સાહેબ હજરતની ગાનમા દરમાવે છે-અગરએ નેક હુ યા બદ તુમાગ હો સુમદુમેગસ અબ આહો હ સાઓ યા રૂલાઓ યા રસુલુલ્લા અમગઅ હુ ન કાઠીલ વહાકે પર જિમ્મેદ હે તુમરોગે શીર મુલકા મનીને મે ખુલાઓ ય રમુ લુલાહખલાહ જમનકા હકને કદીયા હે આપકે હામે ખમ અમ આહો કુનાઓ યા તીરાઓ યા રસુલુલ્લાહ

ક્રીધા વગર માને જેવું કે અવામ જેહાલનવાળા અને ગદ્ગદતવાળાઓ અકીદો રાખે છે અને જેવું કે એ સીવાય કુચરોને સીજદો કરે છે અને તે (કુચરો તરફ) નમાઝ પઢે છે કે જેનાથી મના કરવામા આવ્યું અને ડરાવામા આવ્યું છે (તો એ મના છે પણ) અવામનો (અકીદાઓનો કાંઈ) એઅતેઆર હગ્ગીઝ નથી અને તે આઇ બેહસથી અલગ છે

પછી જાણો કે આઇ (ઇસનેમદદ વીમે) ઇખતેલાફ અવલેયા અલ્લાહથી મદદ માગવામા છે પેગમબરોથી મદદ માગવા વીરોમા છે નહીં કેમકે તેઓ ખીલ ઇન્નેફાક દુન્યાની જાદગી માફક જીવતા છે. ખુદાપાક તેઓ સરવે પર ગદમનો નાઝીલ હો (જેવું કે ખીજા બાબમા જવાન થયું) હઝન ગોનુલ આઝમ પીગનપીગ) ગદમતુલાહ અલેહ કરમાવે છે કે લોકોના દીલો (મનો) માગ હાથમા છે અગર હુ ચાહું તો તેઓના દીલ માગથી ફેરવી દેને અગર ચાહું તો મારી નરફ ફેરવી લઉં

અને હઝરત હમરાહીમ રહમતુલાહે ફરમાવ્યું છે કે ખુદાપાક મને દરેક ચીજ જે મારી પાને હાજર થાય છે તેમા તસરફ કરવાની તાકત આપી છે તેથી માગ હઝરમા કોઇ આદમી ઉભો નથી થતો કે બેદતો નથી અને હરકત નથી કરતો પણ હું તેમા તસરફ કરું છું આઇ જવાન ઇમામ યાફેઇઝ ગદમતુલાહથી [કીતાબ] ખુલાસતુલ મકાબેર અને બહજતુલ અસરારમા છે અને એવીજ રીતથી ઇમામ તકીયયોદદીન મુબકી ગદમતુલાહ અને ઇબને હજર મકકી રહમતુલાહે (કીતાબ) મનાકીમ અથુહનીકા ગદમતુલાહમા ઇમામ યાફેઇઝ રહમતુલાહથી અને (મવલાના જેખ) અમદુલહક દેહલવી ગદમતુલાહે મીશકાત શરીફના તરજુમામા અને તકમીલુલ ઇમાનમા અને જામેઝ સગીરની શરહમા લખ્યું છે પણ હમોએ હુકાલુ કરવાના લીધે તે (એખા-રતને) છોડી દીધું છે અથ ખુદાપાક તુ હમને હક વાત હક કરીને દેખાડજો અને બાતીલને બાતીલ કરી દેખાડજો અને હમોને હક વાતની તાબેદારી કરવાની અને બાતીલ (ખુરી વાનો)થી બચવા નસીખ કરજો અને હમોને સીધો રસ્તો દેખાડજો

બાળ બારમા.

**હઠમત નબીએ અકરમ સલ્લલાહો અલ્લેહે વ સલ્લલમના
રૌઝા મુબારકની ઝીવારત કરવા દુરથી સફર કરીને
જવા માટેના બયાનમાં**

ખુદાપાક ફરમાવે છે અગર એ લોકો પોતાની જાનો પર જુલમ કરે અને પછી અય નબીએ પાક આપની ખીદમતમા આવે અને (આપનો વમીલો પકડી) ખુદાપાક પામે પોતાના ગુનાહોની બખશીશ (દસતેગકાર) ચાહે અને તેના માટે રમુઝ (હઝરત પશુ) બખશીશ માગે તો અયમતના ખુદાપાક તેઓની તોખા કબુલ કરે અને તેઓ પર ગદમ કરશે

હઝરત હ'મને હજર મકના રહમતુલ્લાહ (કીતાબ) જવાહેરુલ મુન ઝમમા ફરમાવ્યું છે કે આઈ અયન શરીફમા નૈયયેદના મોહમ્મદ સલાલેહો અલ્લેહે વ સલ્લલમ ના ગેઝા શરીફ પર સદર કરવા તથા ચાલવા અને આપની ખીદમતમા હાજર થવા માટે મુસલમાનો ને શોકદેવારના માટેની દલીલ છે અને હઝરતના ગેઝા શરીફ પર આપના વફાત પછી પણ આવવા તથા હાજર થવા માટે પણ દલીલ છે કેમકે હઝરત નબીએ અકરમ સલ્લલાહે અલ્લેહે વસલ્લલમ પોતાના બદન અને રહ સાથે હયાત છે જેમકે વફાત પહેલા હતા અને કોઈ ચીજ આપનામાથી બદલી નથી જેવું કે પહેલા બયાન થયું (ખીજ બાખમા ખુદાસાવાગ)¹

૧ મદારેજ ગરાઝ વાઝેરમા છે કે ફરૌજ સવાગે હઝરતના રૌઝા મુબારક પર સીત્તે હઝરત જીનનાઓ (આસમાનથી) ઊતરે છે અને પોતાના પરોથી નરોખ કરી રહે છે અને હઝરત પર દુરફ નરીદ પડે છે જ્યારે આજ થાય છે તો તેઓ આમમાન પર ચાલના જાય છે અને તેમના બદલામા સીત્તેર હજર જીનનાઓ ખીજ ઊતરે છે અને સવાર મુરી તેજ કામો કરે છે કયામા મુધી એવીજ રીતે કારરી

અહીમા હજને હોનામ રહમતુલ્લાહ જતુલ કદીરમા ફરમાવે છે કે બેહ તર આઈ વાગ છે કે (મલીના શરીઝ જવા માટે) નબીએ અકરમ સલ્લલાહો અલ્લેહે વ સલ્લલમની ઝીયાગ કરવાની ખાલીસ નૈયત કરે અને ગઝા મરીઝ પર આવ્યા પછી મસજદ નખલી શરીફની નૈયત કરે અથવા ખુદા પાકના રહથી ખીજ બખત હઝરતના ગેઝા શરીઝ પર જાયે તો બેહની ગેઝા મરીઝ અને મસજદ નખલી મરીફ ની નૈયત કરે એમા હઝરતની શાન અને અઝમન છે

અને હાફેઝ અમદુલ્લાહ રહમતુલ્લાહે (કીતાબ) મીસબાહુઝ ઝલામમાં બયાન કીધું છે કે એક બદવી (મામનો આદમી) હઝરત નબીએ અકરમ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ ના વક્રાત બાદ ત્રણ દીવસ પછી હઝરતની તુરખત (કબર) શરીફ પર આવ્યો અને કબર શરીફ થી (એક) મુઠી માટી લઇને પોતાના માથા પર નાખી અને (બદવીએ) કહ્યું યા રસુલ્લાહ (સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ) મેં મારા નફસ (ગન) પર જીલ્લમ કીધો, છે અને હું આપના હજુર મા હાજર થયો છું કે આપ મારા માટે (ખુદા પાકથી) બખશીશ ચાહો તો હજરતની) કબર શરીફથી (જવાબમાં) આવાજ આવ્યો કે ખુદા પાકે તારી બખશીશ કીધી છે

અને હઝરત રસુલ્લાહ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમે ફરમાવ્યું છે જેણે મારી કબર (શરીફ) ની ઝીયારત કીધી તેના માટે મારી શફાઅત વાજમ થઇ દારેકુતની મા આ રીવાયત માનન પેહકીથી રીવાયત કીધી છે.

અને (કીતાબ) દારેકુતનીમા છે કે હઝરત રસુલે અકરમ સલ્લાલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમે ફરમાવ્યું જેણે હજર કીધી પછી મારી કબર (તુરખત શરીફ) ની ઝીયારત મારા વક્રાત થયા પછી કીધી તોએ (ઝીયારત કરવું) એવું છે કે જેવું મારી હયાતીમા તેણે (મુલાકાત) કીધી અને જેણે (હજર કરી) મારી (કમગની) ઝીયારત નહી કીધી તેણે મારા પર જીલ્લમ કીધો

અને જુખારી (શરીફ) માં છે (હઝરતે ફરમાવ્યું) કે મારી જન્મતમાથી જેને તાકત હોય અને (હજર કીધા પછી) મારી કબર (શરીફની) ઝીયારત નહી કીધી તો તેના માટે ક્રાઇ બિઝર નથી (એટલે તાકત હોવા છતાં હઝરતના રોઝા મુમારક પર નહીં જવું એથી ગુનેહગાર થશે.)

અને ખાતેમુલ મુઝતહેદીન ઇબને હજર મકકી રહમતુલ્લાહે (કીતાબ) જવાહેરુલ મુનઝમમા ફરમાવ્યું છે કે સગવે ઝોલમાએ કીરામે હઝરતના રોઝા મુમારકની ઝીયારત કરવા જવા માટે અને તેના માટે સફર કરવાના મશરૂઅ (શરીઅતથી હુકમ) થવા વીશે ઇજમાઅ કીધો છે અને એવીજ રીતે સરવે મુસલમાનો આલેમે વીગેરેએ પણ હઝરતના રોઝા મુમારકની ઝીયારત કરવા જવા અને તે માટે સફર કરવા માટે ઇજમાઅ કીધો છે અને સદાબા રીદવાનુલ્લાહ અલૈહીમ અઝમઇનના ઝમાનાથી આજ સુધી સરવે લોકો સરવે મુલકોથી અને તમામ વખતોમા હઝરતના રોઝા મુમારકની ઝીયારત કરવા માટે હજથી પેહલા અને હજ પછી આવે છે અને

લાંબી મુસાફરીઓ કરે છે અને એના માટે માલ (સવાળ લેવા) ખર્ચ કરે છે અને અકાદો રાખે છે કે હઝરતના રોજા મુઆરકની ઝીયારત માટે જવું નેકીના મોટા કામોમાંથી છે ૧

અને શેખ અમદુલ્લતીફ મઅરફૂ બ ઇબને માલેફની [કીતાબ] બારેકુલ અઝહાર શરહ મશારેકુલ અનવારમા [ખયાન ડીધુ] છે કે હઝરત નબીએ અકરમ સલ્વાહો અલૈહે વ સલ્વમે ફરમાવ્યુ કે તમે કમ્પ વા ન ગાધો મગર ત્રણ મસજદ માટે એટલે તમે નમાઝ પઢવા માટે મીવાએ ત્રણ મસજદ માટે કમ્પવા ન બાધો એના માએના એ થયા કે મસજદમા નમાઝ પઢવા માટે કમ્પવા બાધવાની ફરજીય ત્રણ મસજદો માટે છે અને કર્જીલતથી (પણ) મુરાદ ફનીલત તામ્મા (કામીન) છે અને એ ત્રણ મસજદોની જુઝગીને પણ સમય એ છે કે તેનો પાયા પેગમબંગએ નાખેલો છે અને તેમની મસજદો છે બેયતુલ્લાહ શરીન્ને હઝગ્ન ઇમગલીમ અને હઝગ્ન ઇમમાઇલ અઝહેમસસલામે બનાવ્યુ અને મસજદે નબીને હઝગ્ન નબીએ અઢગમ સલ્વાહો અલૈહે વ સલ્વમે ગનારી અને મસજદ અકસા હઝરત મુલેમાન અલેહી સસલામે બનાવી) અને (કીતાબ) ગેકા ડાઝી એવાઝ ગ્હમતુલ્લાહમા છે કે ડગ્ગવાનુ બાધતુ હઝગ્ન નબીએ અક-મ સલ્વાહો અલૈહે વ સલ્વમના તગ્ક વાઝમ છે અને વાજબથી મુગ્ફ આઈ જગા (વુજબ) મુસતહબ અને (વુજુબ) તરગીબી તાઢી છે

અને (કીતાબ) કતલુલ ડદીગમા છે કે હમાગ મરાબખોએ કરમા વ્યુ છે કે હઝગ્ન નબીએ અકરમ સલ્વાહો અલૈહે વ સલ્વમની ડયર મુઆરકની ઝીયારત કન્વા જતુ અકઝલ મનદુઆતમાંથી છે

અને (કીતાબ) મનાસિક ફાગ્ગી અને શગ્લીલ મુખતાગમા છે કે હઝરતની ડમગ શરીફની ઝીયારત કરવા જેને જવા ની તાકત હોય તેના માટે (જતુ) વાઝબના નગદીઠ છે અને (ગીતાબ) દુરરે મુખતાગમા છે કે હઝગ્ન નબીએ અકરમ સલ્વાહો અલૈહે વ સલ્વમના કબર શરીફની

૧ બેયતુલ્લાહ ગરામમા બક ૨ અનનો એ લાખ રહબતનો સવાળ અને મસજદે નબીની નારીફમા પચાસ હઝગ્ન રઅબતનો સવાળ અને બતુલ મોઢદસમા પચીસ હઝગ્ન રઅબતનો ગવાળ મલે છે તેથી આઢમાએ મોહદસીનમા ઈબતેલાફ થયા - સગ્વે જમીનોમા અઢઝલ જમીન કઈ છે પણ સગ્વે આવમાના નગદીઠ આઈ વાત પગ ઈતેઝઢ છે ૨ હઝરતની કબર ગરીફની જનોન ગરવેજમીનોથી અઢઝલ બલઢ અંગથી અઢઝલ છે (રેઢા ગારીફ વીગરે)

૨૩

ઝીવારત કરવી મનદુખ (મુસતહબ વુજીબી) છે બધી જોડે જવું ની તાકીદ હોય તેના માટે વાજીબ પણ ફરમાવવામાં આવ્યું છે અને જોના પર હજ ફરજ હોય તો પેહલા હજ કરે (અને પછી હઝરતના રોઝા મુબારક પર જાએ) અને જો હજ નહીં હોય તો તેને ઇખત્યાર છે (જોઇએ પેહલા હઝરતના રોઝા મુબારક પર જાએ જોઇએ હજ કરી પછી હાજરી આપે)

અને (કીતાબ) દારકુતની શરીફમાં છે કે હઝરત નબીએ અકરમ સલ્લાલ્લો અલહે વ સલ્લમે ફરમાવ્યું કે જો આદમી મારી ઝીવારત કરવા માટે આવે અને તેને મારી ઝીવારત કરવા સીવાએ બીજી કામ નહીં હોય તો મારા પર તેનો હક છે કે હું તેના માટે કયામતના દિવસમાં શફાઅત કરૂ અને (કીતાબ) ફતહુલ કદીરમાં હઝરત ઇબને હોમામ રહમ તુલ્લાહે આદામ ઝીવારત કબરન નબી સલ્લાલ્લો અલહે વ સલ્લમમાં લખ્યું છે કે (હઝરતના રોઝા મુબારક પર હાજર થઇ) ખુદાપાકથી હઝ રતનો વસીલો પકડી પોતાની હાજતો માટે દુઆ માગે અને મોટા સવાલો અને મુશકીલ વાતોના સવાલોમાંથી હુસને ખાતેમા (બીલખેર) અને બખશીશનો સવાલ છે પછી હઝરત નબીએ પાકથી શફાઅત કરવા માટે સવાલ કરે તો (હઝરતના રોઝા શરીફ પર) એમ અરજ કરે યા રસુલ'લાહ સલ્લાલ્લો અલહે વ સલ્લમ હું આપથી શફાઅત કરવાનો સવાલ કરૂ છું અને હું ખુદાપાકના જનાબમાં આપનો વસીલો પકડુ છું કે હું મુસલમાની પર આપના ઉમ્મત અને મુન્નત તરીકા પર મરૂ અને (કીતાબ) એયનીમાં છે કે હમારા શૈખ એનોદ્દીન રહમતુલ્લાહે ફરમાવ્યું કે ઉમદા મહમલ આઇ (કળવા વિશૈ) હદીસનો એ છે કે એમાં મસજીદોજ મોરાદ છે એટલે તમે કળવો ન બાપો [સફર ન કરો] કોઇ પણ મસજીદ માટે સીવાએ આઇ ત્રણ મસજીદના અને મસજીદ વગર બીજી ચીજો ઇલમ પઢવા માટે વેપાર (કરવા) નેક લોકો ની ઝીવારત કરવા અને બાઇઓની ઝીવારત મોશાહદા કરવા વીગેરે માટે સફર કરવું (જાએઝ છે) મનાઇના હુકમમાં નથી અને હઝરતના રોઝા મુબારકની ઝીવારત કરવા દુરથી સફર કરી જવા માટે જાએઝ (વાજીબ નજ

૧ હઝરત ખનસ રહેયલ્લાહ અનહોને જોયા કે હઝરતના રોઝા શરીફ પર હાજર થઈ એણે હામોને ઊઠાવ્યા એટલા સુધી કે જોનાર સમજવા લાગ્યા કે 'નમાઝ શરૂ કરી દીધી અને હઝરત ઈમામ માલેક રહમતુલ્લાહે ફરમાવ્યું છે કે જ્યારે હઝરતના રોઝા શરીફ પર સલામ પડે અને દુઆ કરે તો હઝરતની તરબત શરીફ તરફ મોઢું કરી બેઠો થાએ કીબલા તરફ નહીં કરે [શીફા શરીફ]

દીધે) થવા વીસે ઝોલમાંએ ડરામના બવાનો બકુ છે હમે બારલા પરબ
બજા-કસીએ હીએ.

બાબ તરમો.

અરબ અને અજમમાં (વફાત પામેલાઓના સવાળ પોંચાડવા
માટે) લોકો એકઠા થઈ કુરઆન શરીફ (નો ખતમ) પઢે છે
અને ખુદાપાકનો ઝીકર જુદા જુદા તરીકાથી
કરે છે અને ખાવા પીવાની ચીજોની
ખેરાત કરે છે અને પોતાના મુરદા
ઓને તે ચીજોના સવાળનો
હદયો મોકલાવે છે (તે કામો
નેક અને બાએઝ થવાના
ખયાનમાં)

(કીતાબ) શરહીસ સુફુરમાં છે કે બેશક મુસલમાન હમેશાથી
પોતાના મુરદાઓને સવાળ પોંચાડવા માટે એકઠા થઈ કુરઆન શરીફ
(નો ખતમ) પઢે છે અને કાંઈએ એનો ધનકાર નથી કીધો તેથી (એકઠા
થઈ કુરઆન શરીફ પઢવા પર) ધનમાંથી થઈ ગયો અને એજ (કીતાબ)
મા છે કે હઝરત સઅદ બીન ઝોબાદા રદેપલ્લાહે કહ્યું યા રસુલલ્લાહ તહ-
કીક મારી બાલેદા (મા) મરી ગઈ છે તો તેમને સવાળ પોંચાડવા કયો
સદકો અફઝલ છે તો હઝરતે ફરમાવ્યું પાણી ફરી હઝરત સઅદે કુવો
ખોદયો અને કહ્યું આઈ કુવો હિમ્મે સઅદનો છે^૧ અને જુખારી શરીફ

૧ કીતાબ ફતાવા અબુલ હેસમા છે કે અગર કોઈ આદમી ખુદા તક સીવાયે
બીજાની નજર માને અગર તેનો અકીદો ખુદાપાક સાથે તકરૂબ હાસલ કરવાનો
હતો અને તેનો સવાળ અવલેયા અફાહને પોચાવવાનો હતો અને જલ્લે છે કે
કોઈ ઝરેરો પણ ખુદાપાકના હુકમ વગર હરકત નથી કરતો અને પોતાના મત
સબ પુરી થવા માટે ખુદાપાકના નજદીક વહીને વસીલો સમજે છે તો તે નજર

મુસલીમ શરીફમાં છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્વાલો અલૈહે વ સલ્વામે ફર-
માબુ જ્યારે ઇનસાન મરી જાય છે તો તેના અમલો બધા થઈ જાય છે
મગર ત્રણ ચીજો (નો સવાબ મરવા પછી પશુ નગરી રહે છે) સદકએ
જરયા (મસજીદ કે મદરસા કુવા બાંધી ગયો) અથવા ઇલમ જેની સાથે
નફો ઉઠાવવામાં આવે અથવા અવલાદ નેક કે તે તેના માટે દુઆ કરે

(કીતાબ) હીસન હસીનમાં દુઆના આદાબમાં (લખે) છે કે દુઆ
પહેલા નેક અમલ કરવો જોઈએ અને એજ કીતાબમાં દુઆ મકબુલ થવાના
બાબમાં છે કે કુરઆન શરીફની તીલાવત વખત ખાસ કરી (કુરઆન શરીફના)
ખતમ પછી દુઆ કબુલ થતો વખત અને એજ સમયથી પહેલા ખેરત કરવું
અને રોજો રાખવો (દુઆએ ઇસતેસકા (વરસાદ માટે દુઆ)ના આદાબમાંથી
છે કેમકે ઇસતેસકાએ હકીકતમાં દુઆ અને ઇસતેગદાર છે તો મૈયત માટે
ખેરાત વખત અને ખાવું ખવાડવા અને કુરઆન શરીફ પઢના અને ઝીકર
કરવા ખાસ કરી નેક લોકોની હાજરી વખત દુઆ કરવી (એવી દુઆના)
કબુલ થવામાં બહુ ઉમ્મેદ છે જેવું કે તફરીર રફુલ બયાનમાં છે કે ખુદા-
પાક ફરમાવે છે અથ ઇમાનવાલ લોકો ખુદાપાકને યાદ કરો યાદ કરવું વધુ
(એટલે) તમામ વખતોમાં સરવે જગ્યાઓમાં અને હર હાલમાં (યાદ કરો) પછી

— માનવુ જાએઝ છે હઝરત મવલાના શાહ વલીયુલ્લાહ મોહમ્મદીસ દેહલવા રહમ-
તુલ્લાહ કીતાબ અનફાસુલ આરેશીનમાં ફરમાવે છે કે ફરહાદ જોગને એક મુસકીલ
પેશ આવી તેમણે નઝર માની કે અથ ખુદાપાક અગર આઈ મુસકીલ હલ થઈ
તો આગલા રૂપીઆ હઝરત શાહ અબદુલ ગની સાહેબની ખીદમતમાં મોહમ્મદીસ
તે મુસકીલ હલ થઈ ગઈ અને રૂપીઆ મોહલવાની વાત હીલથી નીકળી ગઈ થોડા
હીવસ પછી થોડો ખીમાર થયો તો મે ખાદીમ સાથે કેહવડાવી લીધું કે અગર
તમે થોડાને ચાહવા હોવ તો ફલાણા વખત તમેએ જે નઝર માની હતી તે
મોઝલો દો તેમણે નઝર મોકલી દીધી અને થોડો તેજ વખત સારો થઈ ગયો

૧ ખુદાપાકથી સરવે નમાઝો પછી દુઆ કરવું મસનુન છે. ફરજ નમાઝ પછી
દુઆ કરવા વીસે મુસલીમ શરીફની હદીસમાં છે કે હઝરત ફરજ નમાઝ પછી
(દુઆ) અલ્લ હુમ્મા અનતસ સલામ (ઉલ્લા સુધી)ની મીઠદાર બેસતા હતા તેથી
હજી મઝહબમાં જે ફરજ નમાઝો પછી સુન્નતો છે તેમાં દુઆ અલ્લ હુમ્મા
જ અનાસ સલામ (ઉલ્લા સુધી)ની મીઠદારથી વધારે બેસવું મઝહબ લખ્યું છે
અને નમાઝ પછી જે લાખી દુઆઓ હદીસ શરૂમાં પઢવાનું બયાન છે તે
માટે ફતવા શામી વાઝેરેમાં છે કે લાખી દુઆઓ સુન્નતો પછી પઢવાની છે

કુંડ

એજ તક્ષીરમા છે કે તહકીક ખુદપાકનુ ઝીંકર (પાદો) નમાઝ અને તેલાવત અને દરસ (પદાવવાનુ) અને તેના જેવા બીજા કામો (જેવુ કે મહશીયે મીલાદ શરીફ વીગેરે) પર શામીલ છે પણ અફઝલ ઝીંકર (કલમએ) લાએલાહા ઇલલાહો મોહમ્મદુર રસુલુલાહ છે તેથી કલમા શરીફને પઢવુ-જમાઅત સાથે જાહેરી બાતેની આદાબની હીકાઝત રાખી (ખીયાલ રાખી) કલમા શરીફ વગર બીજી ચીજોને પઢવા જેવુ નથી (એટલે કલેમા શરીફનો ઝીંકર સરવેમા અફઝલ છે

અને (કીતાબ) નુઝહતમા છે કે હઝરત અબુદરદાઅ રદેયલાહની રીવાયતમા છે કે હઝરત નખીએ અકરમ સલલાહો અલૈહે વ સલલમે ફરમાવ્યુ કે અલખત્તા ખુદાપાક કયામતના (કેટલાક) લોકોને ઉઠાવશે તેમના મોઢા પર નુર હશે મરવારીફ (મોતી) ના મી મબરો પર અને તે નુર તેમને ઢાપી લેશે તે લોકો પેગબરો કે શહીદો નહી હશે પછી એક એઅરાબી (ગામને)

અને મુન્નતો વીગેરે પઢી રહયા પછી ઇમામ અને મુકતદીઓના દુઆ કરવા વીસે (કીતાબ) મોરાઝીલ ફલાહમા લખ્યુ છે કે ઇમામના માટે મુન્નતો પઢયા પછી અને તે ફરજો પઢવા પછી જેના પછી મુન્નતો નથી (જેવુ કે ફજર અને અસર) મુસતહબ છે કે મુકતદીઓના તરફ મોઢુ કરી મુકતદી અને ઇમામ ત્રણ વખત ઇસતેમશાર પઢે અને આયનલ કુરસી અને કુલ અલ્લેજો બે રખ્ખીલ કલક અને કુલ અલ્લેજો બે રખ્ખીન નાસની સુરતો સરવે પઢે અને મુખહાન હાહ તેત્રીસ વખત પઢે અને વલહમદો હોલ્લાહ તેત્રીસ વખત પઢે અને અલ્લાહો અકબર ચોતરીસ વખત પઢે પછી લાએલાહા ઈલલલાહો વહફુ લા શહીક લહુ (હેલા સુધી) પઢે પછી ઇમામ અને મુકતદી પોતાના માટે તથા મુસલમાનો માટે છાતીના બરાબર હાથ ઉઠાવી આજેઝી સાથે દુઆ કરે અને દુઆના હેલા જે અલ કાતેહા પઢવા ઇમામ કહે છે તેના વીએ (કીતાબ) બરીકા શરેહ તરીકા મોહમ્મદયાહમા છે કે તમામ દુઆ માઆ પછી ઇમામ જમાઅત (મુકતદીઓ)ને કહે છે ઇફરઉલ ફાતેહા અને તમામ જમાઅત પઢે છે જોઇએ નમાઝ પછી હોય કે જોઇએ કોઇ પણ દુઆ પછી હોય (એ સુરે ફાતેહા પઢવુ) મુસતહબ છે અને મકકા શરીફ મદીના શરીફ બયતુલ મોકદ્દસ શરીફ બગદાદ શરીફ શામમીસર ખુબારા વીગેરેમા સરવે આલમા અને મશાએખનો અમલ સાની દુઆના જમાઅત સાથે પઢવા પરજ છે અને કોઇ આયત કે હનીસ કે શીકલની કીતાબોમા એવુ નથી કે ફરજો પછી જમાઅત સાથે દુઆ જાએઝ છે અને મુન્નતો પછી હરામ છે કે મકરૂહ છે કે બીદઅત છે

આદમી) મુકલ્લોના બધા પર કુદયો અને અરજી કરીને કે મા નખીયવલ્લહ તે લોકોના હાલ બધાન કરો કે તે કાલુ લોક છે હજરતે ફરમાવ્યું તેઓ તે લોકો છે જેઓ ખુદાના માટે આપસમા મોહબ્બત રાખતા હતા જુદા જુદા કબીલાઓ અને જુદા જુદા શહેરોમાથી ખુદાપાકનું ઝીકર કરવા એકઠા થતા હતા અને ખુદાપાકની યાદી કરે છે અને એજ કીતાબમાં છે કે હજરતઅલી રદયલ્લાહ અનહોએ ફરમાવ્યું કે ખુદાપાક ઝકિરીનના ઝીકર કરવા વખત અને કુરઆન શરીફની તીલાવત વખત નુરની તજલ્લી કરે છે અને હજરત અતાઅ રહમતુલ્લાહ ફરમાવ્યું છે કે ખુદાપાકનું ઝીકર થાએ એવી મજલીસમા જે આદમી ખેસે ખુદાપાક તેના દસ ભુરી મજલીસોના ગુનાહો માફ કરે છે અને હદીસ શરીફમા આવ્યું છે કે હજરતે ફરમાવ્યું ઝીકરની મજલીસમા બદો પહાડ જેટલા ગુનાહો લખને આવે છે અને જ્યારે તે મજલીસમાથી ઉઠે છે તો એવો હોય છે કે તેના પર કાંઈ ગુનાહ નથી એજ સખખથી ઝીકરની મજલીસનું નામ હજરત નખીએ અકરમ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમે જન્નના બગીચામાંના એક બગીચો નામ રાખ્યું છે ૧ અને (કીતાબ) શરેહ અકાએદ નસશી અને શરેહ શીકહ અકબરમા છે કે મૈયત માટે જીવતા લોકોનું (બખરીશ માટે) દુઆ કરવી અને તેમના (સવાબ પોચાડવા) માટે ખેરાત કરવાથી મૈયતને નફો પોચે છે (અને) મોઅતજલા (ગુમરાહ ફરેલા લોકો) ઇનકાર કરે છે (કે મુરદાઓને સવાબ નથી પોચતું) અને (કીતાબ) કસીદા એમાલીમા છે કે વલીદ દઆવાતે તાસીરન બલીગુનઝવકદ મનશીહે અસહા ખુદ દલાલી-અર્થ-દુઆમા તાસીર બહુ છે અને ગુમરાહ લોકો તેનો ઇનકાર કરે છે ૨

૧ હદીસમાં છે કે દુઆ એબાદતોનો મગજ છે અને દુઆ કરવા વીસે બીજા બહુ ફઝાએલો હદીસોમા આવ્યા છે અને તીરમેઝી શરીફમા હદીસ છે કે જે ખુદાપાકથી દુઆ નહી કરે તેના પર ખુદાપાક મઝબ કરશે અને મવલાના શૈખે અબ્દુલ હક સાહેબ દેહલવી આઘ હદીસની શરેહ બધાન કરે છે કે જે આદમી ઇનકાર અને નકીર તરીકે દુઆ નહી કરે તેના પર ખુદાપાક મઝબ કરશે.

૨ મીશકાત શરીફમા છે કે બે કબરો પર અઝાબ થતો હતો તેથી હજરત નખીએ પાકે લીલી ખજુરની ડાળીને ચીરી બે કબરો પર આદમી આદમી

(ઊરસનો દિવસ મુકરર કરવા વીશે)

ઊરસના દિવસ મુકરર કરવા વીશે (કીતાબ) મજબુર રવાયાત અને મેરાબુલ હેદાયત મવલાના જલાલોદ્દીન ખુખારી અને હાથમા મઝહરીમાં છે કે અને જે ધડીમા રહ નીકલી હોય તેની એહતેયાત કરે કેમકે દરેક વરસે ઊરસના દિવસે વફાત પામેલાઓની રહો તે જગ્યા અને તે ધડીમા આવે છે અને લાએક (એ વાત) છે કે તે ધડીમા ખાવું ખવાડે અને પીવાડે કેમકે એ વાતોથી તેઓની અરવાહો ખુશ થાય છે અને એમા (જે ધડીમા વફાત થઈ હોય તેમા ખેરાત વીગેરે કરી સવાળ પોચાડવામા) બહુજ તારીર છે ૧

૧ " કુધી સહાબા કરામે મુકવાનું સબળ ફર્યાકત પ્રાપ્ત તેા હઝરતે ફરમાવ્યુ જા " કુધી આઈ રાહીઓ સુકશે નહી ત્યા કુધી આઈ મુરદાઓ પગ અઝાબમા હમી થવામા હમ્મેદ કરવામા આવે છે અને મુખારી ગરીફમા છે કે હઝરત બિન્ના સહાબાએ પૌતાની કબર પર ખજુરની બે (લીલી) રાખી મુન્વા વસી થત કીધી હતી અને હઝરત મવલાના રોખ અબદુલ હક મોહદ્દીસ દેહલવી રહમતુલ્લાહ ફરમાવે છે કે આઈ હઝીસથી ખરો પર લીલી ચીજ અને કુલ અને રેહાન વાગેરે મુકવાની દલીલ છે અને ફતાવા આલમગીરી અને ફતાવા મવલાના અબદુલ હક અને મજમુલ બરકાત અને મજબુલ એબાદ વીગેરેમા છે કે કબરો પર ગુલાબ વીગેરેના ફુલો મુકવા મુસતહબ છે જયા તુમી તે ફુલો લીલા રહે છે ખુદાપાની તસબીહ પઢે છે અને તેથી મૈયનને બિનમત થાય છે

૨ હઝરત મવલાના શાહ વલીયુલ્લાહ મોહદ્દીસ દેહલવી રહમતુલ્લાહ કીતાબ બુખારુત નસાએહમા લખ્યુ છે કે સાલેહીન ખુરજોની કબરોની ઝીયારત કરવી અને તેમને સવાળ પોચાડવા માટે કુરઆન શરીફની તેલાવત કરવી અને દુઆ ખેર કરવી અને ખાવું અને શીરની વેચવું સરવે ઓલમાના ઇજમાઅથી મુસતહસન (નેઝ કામ) અને સાફ છે હઝરત હાજી ઈમદાદુલ્લાહ સોહબ ઊરસ વાસે ફરમાવે છે કે ઈસાલે સવાળ સાફ કામ છે, અને ખાસ કરી જે ખુરજોથી ફેઝ હાસલ થયો હોય તેમને વવારે હક છે જગમને તારીકો ઇજાફ કરવાથી મકસુદ એ હતું કે સરવે સીલસેલાના લોકો એક તારીખમા એકઠા થઈ જાયે આપસમા મુલામત પણ થઈ જાયે અને ખુરજોની રહને કુરઆન શરીફ અને ખાવાનો સવાળ પણ પોચાડવામા આવે અને દિવસ મુકરર કરવામા [ખાસ] કુપા બેટો છે તેમનું જાહેર કરવું જરૂરી નથી તેથી હક વાત એ છે કે કબરોની ઝીયારત એકલા અને સરવે લોકો મલીને બેઠ રાતે જાયે છે અને કુરઆન શરીફ અને ખાવાનું સવાળ પોચાડવું પણ જાયે છે અને મસલેહતથી ઊરસનો દિવસ મોકરર કરવો પણ જાયે છે અને સરવે ગમે મલીને કહે તો પણ જાયે છે અને મારો તરાકા એ છે કે દરેક સાલ મારો મુરદાની રહને સવાળ પોચાડવા પેહલા કુરઆન ખાની થાયે છે અને કઠી કઠી વખત વખતે હોય તે મોહુદ્દ શરીફ પઠાવું છું અને ખાહુ ખવાહુ છું [હાજી સાહેબની કીતાબ ફેસલાહુદ્દ મસઅલાનો ખુલાસો]

૩૯

હઝરત અનસ કબીને માલેક રહેયલ્લાહની રેવાયતમાં છે કે હઝરતે ફરમાવ્યું કે મૈયત પર પેહલી રાત ભારી હોય છે તેથી તેના માટે ખેરાત કરો અને લાએક (એ વાત) છે કે મૈયતને સવાળ પોચાડવા માટે સાત દીવસ સુધી હમેશાં ખેરાત કરે અને કેટલાકે કહ્યું છે કે ચાલીસ દીવસ કેમકે મૈયત પોતાના ધર તરફ શોક રાખે છે.

(દુરૂદ શરીફ પઢવાનું)

અને લાએક છે કે (દુઆ પેહલા તથા પાછળ) હઝરત મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો વ સલ્લમ પર દુરૂદ શરીફ પઢે કેમકે હઝરત અલી રહેયલ્લાહો અનહોએ ફરમાવ્યું કે દરેક દુઆ જ્યાં સુધી હઝરત મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમ પર દુરૂદ શરીફ પઢવામાં નહીં આવે ત્યાં સુધી મહબુબ રહે છે અને હઝરત ઊમર રહેયલ્લાહો અનહો ફરમાવે છે જ્યાં સુધી હઝરત મોહમ્મદ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમ પર દુરૂદ શરીફ નહીં પઢે અને દોઆ કરનાર અને સાબલનાર આમીન નહીં કહે ત્યાં સુધી દુઆ આસમાન અને જમીન વચ્ચે મોકુફ રહે છે તે દુઆ આસમાન પર ચઢતી નથી

દુઆ કરવાની શરતોમાંથી બેઉ હાથોનું ઉઠાવવું છે.

હઝરત સાએબ નાવાલેહની રેવાયતમાં છે કે નખીએ અકરમ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વ સલ્લમ જ્યારે દુઆ ફરમાવતા હતા તો હાથ ઊઠાવતાં હતા અને ચેહરા પર હાથ ફેરવતા હતા બેહકી એ દબવાતુલ કબીરમાં (આઠ હઠીસની) રેવાયત કીધી છે.

અને ફતાવા આલમગીરીમાં છે કે મુસતહબ છે કે (કુરઆન શરીફના) ખતમ વખત પોતાની અહલો એયાલ (બાલમગ્ઝાઓ)ને જમા કરે અને તેમના માટે દુઆ કરે એવીજ રીતે (કીતાબ) ચનાબીઅ અને (ફતાવા) તાતાર ખીનયામાં છે કે કોમ જમા થઇ (સુરે) ફતેહા જેહર (આવાઝ)થી દોઆમાં પઢે છે અને (કીતાબ) અયની (શરેહ હેદાયમાં) હજ ખીન તરફથી કરવાના બામમાં છે કે જે ચીજથી તે ઉપર દલીલ થાએ છે એ છે કે દરેક જમાનામાં મુસલમાનો જમા થઇ કુરઆન શરીફ પઢે છે અને તેનો સવાળ પોતાના વફાત પામેલાઓને હદયો મોકલે છે અને એજ મસઅલા પર સરવે મઝહબ માલેકી શાફેઇ વીગેરે (હતરી હમ્મલી)ના અહલે સલાહ અને દેખાનતદાર (આલેમો) ચાલે છે અને કાઇ એનો (ખતમ પઢી સવાળ

ખેંચાડવા વીગેરેના માટે અહલે સુન્નત વ જમાઅતના આલેમોથી) ઈનકાર, નથી કરતો તેથી અહલે સુન્નત વ જમાઅતનો આઈ મસઅલા પર ઇજ્જ-માઅ થયો છે અને ફતેહાના જાએઝ થવા વીસે હદીસો અને રેવાયતો અને (અહલે સુન્નત વ જમાઅતના) આલેમોનો ફરમાનો જેમકે મવલાના (શાહ) અબદુલઅઝીઝ રહમતુલ્લાહ અને મવલાના (શાહ) રશી-આદદીન સાહેબ અને મવલાના હાજી કાસીમ અને મવલાના ખુરશાનોદદીન અને મવલાના મોઇનુદદીન અને મવલાના અબદુલ હકીમ મેયાલકોટી અને મવલાના અબદુલ્લા ગુજરાતી અને મક્કા શરીફ તથા મદીના શરીફના આલેમોના અને સીધ અને હીદ વીગેરેના ઇસતેફતાઓ બહુ છે પણ હુ મુખતસર કરવાના માટે છોડી દઉં છુ અગર વધારે એ વીસે (ફતેહાના જાએઝ થવા માટે) માહેતી જોઇએ તો (કીતાબ) રેયાબુલ મકાસેદ અને તીલકા અશરતુન કામેલાહ જુઓ કેમકે તેમા મે તફ્મીલથી લખ્યુ છે ૧

બાબ ચઉદમે.

દીનના ચારે ઇમામોની તકલીદ કરવા માટે કેજેમના ઉપર તમામ દુનયાના સુસલમાનોનો (દીનની વાતો સમજવામાં) દારો મદાર છે અને હઝરત અબુહનીફા રહમતુલ્લાહ અલૈહના થોડા ફઝાએલના બયાનમાં

(કીતાબ) જામેલિલ ગમુલમા છે કે ઇસલામમાં મસહુર મઝહબો

૧ ફતેહા મોરવેલહ વીસે હઝરત હાજી ઈમદાદુલ્લાહ માહેબ ફરમાવે છે કે મૈયતની રૂહને સવાબ પેચાડવામા કોઈને કલામ નથી કોઈ વાણબ કે ફરજનો અકીદો રાખે તો મના છે અને કોઈ મસલેહતથી દીવસ વીગેરે સુકરર કરે તો કાઇ હરજો નથી અને જામ લોકોના (અકીદા વીગેરે)ની ખરાબીઓ દોષ તેને સુધારવી જોઇએ અને આઈ નેક કામથી મના નહીં કરવુ જોઇએ અને તારીખ વીગેરે સુકરર જરી ઈસાલે સવાબ કરવાનુ કાઇ કામ સાથે ખાસ નથી, અને ઈન્ચારમી હઝરત મેસેપાક નદ્દસ સીરરહુની અને તોરાા હઝરત રૈખ, અબદુલ્લહ રદોલવી રહમતુલ્લાહ અને સેદમની હઝરત શાહ બુ અલી કલદર રહમતુલ્લાહ અને ગમે ખરાતનો હલ્લો અને બીજા સવાબ પેચાડવાના તરીકા પણ એજ કાએદા મુજબ છે [ફિસલા હરત મસઅલામાથી ખુલાસો]

જેમના પર (દીનની વાતો સમજાવ્યા) કુનવાના મુસલમાનોને દારૂ મહાર છે તે મજહબ હઝરત ઇમામ સાઈફ અને હઝરત અબુ હનીફા અને હઝરત ઇમામ આલેક અને હઝરત ઇમામ અહમદ (હમ્બલ) રહમતુલ્લાહે અલૈહીમ અજ-મખતાના છે અને ઇમામ સાઈફ રહમતુલ્લાહે ફરમાવ્યુ છે જે શીકહ (ઇલમ શીખવા)નો એરાદો કરે તે હઝરત અબુહનીફા રહમતુલ્લાહના સાથીઓ (ની શાગીરદી)ને લાઝીમ પકડે તો તેને શીકહનો મતલબો આસાન થશે અને ખુદાપાકની કસમ હુ શીકીક નથી થયો મગર હઝરત મોહમદ ખીન હસન (હઝરત અબુહનીફા રહમતુલ્લાહના શાગીરદ)ની કીતાબો (પદવાથી અને હઝરત ઇમામ અબુહનીફા રહમતુલ્લાહે આલીસ વરસ સુધી એસાની નમા ઝના વઝુથી સવારની નમાઝ પઢી છે અને પનચાવન હજ કરી છે અને ખુદાપાકનો ખાખમા સો વખત દીદાર થયો છે અને એના કીસ્સા મસહુર છે

હઝરત જુરગની રહમતુલ્લાહે ઇમામ સાહેબના મનાકેમમા પોતાની સનદ હઝરત સહલ ખીન અમદુલ્લાહ તસતરી રહમતુલ્લાહથી રેવાયત કીધી છે કે તેમણે ફરમાવ્યુ અગર હઝરત મુસા અને ઇસા અલૈહીસ સસલામતી હિમ્મતમા હઝરત અબુ હનીફા જેવો હોત તો (લોકો) મહુદી અને નસરાની નહી થતે અને આપના મનાકેમ બે શુમાર છે અને આપના મનાકેમ (તારીફ) માં (મોહમદેસ) ઇબને જોઝી રહમતુલ્લાહના બેટાએ કીતાબ લખી છે જેની બે મોટી જલ્દો છે અને તે બેઉ જલ્દોતુ નામ અલ ઇનતેસાર લીલ ઇમામે અઇમમતીલ અમસાર છે અને એનાથી પણ વધુ (આપના મનાકેમમાં) ખીલ (ઇમામોએ કીતાબો) લખી છે હાસલ (ખુલાસો) એ કે હઝરત (મોહમદ) મુસતફા સલ્લાલ્લો અલૈહે વ સલ્લમના મોટા મોઅજેઝામાથી કુરઆન સરીફ - પછી હઝરત અબુહનીફા રહમતુલ્લાહ અલૈહે છે અને આપના મનાકેમ (તારીફ) માં આપનો મજહબ (હનફી) મસહુર છે તે બસ છે જે વાત (દીનની) હઝરત અબુ હનીફા રહમતુલ્લાહે ફરમાવી તેને મોટા આલેમો ઇમામોએ પસંદ કીધી અને તહકીક ખુદાપાકે કુકમને આપના જમાતોથી આજ સુધી આપના મારો અને તાબેદારોના માટે (તાબે) કીધો એટલા સુધી કે હઝરત ઇસા અલૈહીસ સલામ આપના મજહબ પર (પરમાણે) કુકમ કરશે અને તેઓ સીદદીક જેવા છે અને હઝરત ઇમામ સાહેબના માટે [દીનની ખીદમત કરવાનો] અજર છે અને અમને તે આદખીનો પણ અજર

(સવાળ) છે કે જેમણે શીકરની તદવીન કીધી અને કીતાબો બનાવી (કેમકે તેઓએ આપનાથીજ ફેર હાસલ કીધી છે) અને ઊંચુલ (જડ) એકામ પર તે (મસઅલાઓના) હુકમની તફરીઅ કીધી અને આપ (વાત) અમર અગીમ થવા પર દલાલત કરે છે કેમકે આપ કામ સરવે ઓલમા ઊઝામમા આપની સાથે ખાસ કરવામાં આવ્યું છે અને કેમ આપના સાથે ખાસ નહીં થાયે (એટલે આપની સાથે એ મરતબો થવોજ જોઇએ) હાલ એ છે કે આપના મઝહબમા બહુ અવલેયાએ ફેરામ તાબેદારી કરનારા થયા છે એવા (બુઝરગો) કે જેઓ મોજહેદા અને મોજાહેદા કરનારા [બુઝરગો] હતા જેવું કે હઝરત ઇબ્રાહીમ બીન અધમ રહમતુલ્લાહ અને હઝરત અમરક કરખી રહમતુલ્લાહ અને અબી યઝીદીલ શુસતામી રહમતુલ્લાહ અને ફોઝેલ બીન એયાઝ રહમતુલ્લાહ અને દાઝિદ તાઇ રહમતુલ્લાહ અને અબી હામેદ લફફા રહમતુલ્લાહ અને ખલફ બીન અય્યુબ રહમતુલ્લાહ અને અમદુલ્લાહ બીન મુઆરક રહમતુલ્લાહ અને વફીઅ બીન જરસદ રહમતુલ્લાહ અને અબીમકર વરરાક રહમતુલ્લાહ અને એ (બુઝરગો) સીવાએ બીજા (બુઝરગોને આપના મઝહબની તાબેદારી કરનાર છે) બે શુમાર છે કે તેને મજ્બૂતગી ઘેરા કરી શકતી નથી. અગર હઝરત અબુ હનીફા રહમતુલ્લાહના મસાએલમાં કૃપલા બુઝરગોને શક માલમ પડને તો આપની સાથે તાબેદારી [તકલીફ] અને ઇકતેદા નહીં કરતે અને આપના મોવાશીક નહીં થતે અને તકફીક વખર શકથી સાબીત છે કે હઝરત અબુહનીફા રહમતુલ્લાહનાં વાબેદની હઝરતઅલી રદેમલ્લાહ અનહોથી મુલાકાત થઇ તો હઝરતઅલી કરરમલ્લાહે આપના તથા આપની અવલાદ (હઝરત ઇમામ સાહેબ) માટે બરકત માટે દુઆ ફરમાવી અને એ વાત સહી થઇ છે કે બેશક હઝરત અબુહનીફા રહમતુલ્લાહે સાત સહામા રીવાનુલ્લાહ અલ્લેહીમથી હદીસ થરીફ સાંભલી છે જેવું કે (કીતાબ) મુનયતુલ મુસલ્લીના આખરમા લખ્યું છે અને હઝરત અબુહનીફા રહમતુલ્લાહે પોતાની જીંદગીમાં વીસ સહાયાથી મુલાકાત કીધી જેવું કે શર (કીતાબ) ઝીયાઅમા છે (અને સૌખ જલાલોદ્દીન શાફેઇ રહમતુલ્લાહે [કીતાબ] તખવીફુસ સહીફા શી મનાફેઅ અબીહનીફામા લખ્યું છે કે) રસલુલ્લાહ સલલ્લાહો અલ્લેહે વસલ્લમને અબુહનીફા રહમતુલ્લાહ માટે હદીસમાં ખુશખબરી આપી છે. તે હદીસ જે હઝરત અબુનઇમે [કીતાબ] હીલમામાં નકલ કીધી છે કે હઝરત અબુ

હોરેશ રદેવદલાહ અનહોની રેવાયતમાં છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલ્લેહે વ સલ્લમ્મે ફરમાવ્યું અમર ઇમાન સુગયા (તારા) પાસે હોમ તો તેને અવલાદ ફારેસથી કેટલાક શખશો બધ આપશે (આઇ હદીસ મુસલીમ શરીફમાં પણ છે [અને તહતાવીમાં] હઝરત ઇમરાન ખીન હસીનની રેવાયતમાં છે કે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલ્લેહે વ સલ્લમ્મે ફરમાવ્યું મારી ઉમ્મતમાં બેહતર મારા ઝમાનાના છે. પછી જે તેમના નજદીક છે. [પછી જે તેમના નજદીક છે] મુતતફક અલ્લેહ ઇમામ સાહેબનો જમાનો હઝરતના જમાના પછી તામેઇનનો છે તે પાછળના જમાનાથી અફઝલ થયો કેમકે ઇમામ સાહેબે એક જમાઅત સલામતી મુલાકાત કીધી છે) અને (કીતાબ) મીઝાન શમરાનીમાં છે કે) મારા સરદાર હઝરત અલીયુસ ખતાસ રહમતુલ્લાહથી જ્યારે આઇ ઝમાનામાં (કાઇ) આદમીની ખાસ એક મજહબની તકલીફ કરવા સલાહ કીધો કે શું વાજબ છે અથવા નહીં (તો) ફરમાવ્યું કે તારા પર મોઅયયન તકલીફનું કરવું વાજબ છે ગુમરાહીમાં પડી જવાના ખોફના લીધે અને એનાજ ઉપર આજ રોજ સુધી લોકોનો અમલ છે.

ફસલ—તે મીસાલોના બયાનમાં છે કે જેથી માલમ પડે કે શરીઅત કુશરાના ગણમાંથી સરવે મુજતહેદો અને મોહલસેદોના અકવાલ મુતતસીલ છે.

હઝરત અબુહનીફા રહમતુલ્લાહે હઝરત અતાઅથી હાસલ કીધું અને તેમણે હઝરત ઇમને અબ્બાસ રદેવદલાહ અનહોમાંથી તેમણે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલ્લેહે વ સલ્લમ્મથી આપે જુઅરઇલ અલ્લેહીસ સલામથી તેમણે ખુદાપાકથી (અને) ઇમામ માલેક રહમતુલ્લાહે હઝરત નાફેઅ રહમતુલ્લાહથી હાસીલ કીધું તેમણે હઝરત નાફેઅથી તેમણે હઝરત ઇમને ઊમર રદેવદલાહો અનહોમાંથી તેમણે રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલ્લેહે વ સલ્લમ્મથી આપે જુઅરઇલથી અને તેમણે ખુદાપાકથી (અને) ઇમામ શાફેઇ રહમતુલ્લાહે ઇમામ માલેક રહમતુલ્લાહથી હાસલ કીધું તેમણે હઝરત નાફેઅથી તેમણે હઝરત ઇમને ઊમર રદેવદલાહ અનહોમાંથી તેમણે હઝરત રસુલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલ્લેહે વ સલ્લમ્મથી આપે હઝરત જુઅરઇલ અલ્લેહીસ સલામથી તેમણે ખુદાએ પાકથી [અને] ઇમામ અહમદે ઇમામ શાફેઇ રહમતુલ્લાહથી તેમણે હઝરત નાફેઅથી તેમણે હઝરત ઇમને ઊમર રદેવદલાહ અનહોમાંથી તેમણે હઝરત રસુ

સુલ્લાહ સલ્લાહો અલ્લેહે વ સલ્લમથી આપે હઝરત જમરહથી તેમણે ખુદાએ પાકથી

અને આપ નીચેની મીસાલ અધીઆ મુજતહેદીન રહમ-
તુલ્લાહે અલ્લેહીમની છે જનનતમા નહર હયાત પર જે દરયાએ શરી-
અતનો દુનયામા મજહર છે અને એમા હમોએ રસુલુલ્લાહ સલ્લાહો
અલ્લેહે વસલ્લમનો આગ ઇમામોના કુખ્યાઓ સાથે ઝીકર કીધો કેમકે
તેઓને આપ મુકામ નથી મલ્યો પણ શરીઅતની તાબેદારી કરવાથી
તેથી ઇમામોના માટે જનનતમા કમાલે નેઅમત આપની ઝાત મુખારકની
હાજરી થઇ તેથી સોચ હેદાયત મલશે તને ઇનશા અલ્લાહ

કુખ્યાહ	કુખ્યાહ	કુખ્યાહ	કુખ્યાહ	કુખ્યાતુન નખી
અહમદ રહમતુલ્લાહ	શાફિઇ રહમતુલ્લાહ	માલેક રહમતુલ્લાહ	અબુહનીફા રહમતુલ્લાહ	સલ્લોહો અલ્લેહે વ સલ્લમ
				નહરહયાત

આર ઇમામોના મુજતહેદોના કુખ્યાઓ પર મે બસ કીધો કેમકે તેઓ તે છે
જેમનો મજહબ હમારા ઝમાના સુધી રહ્યો એ ઇમામો રસુલુલ્લાહ
સલ્લાહો અલ્લેહે વ સલ્લમના નાએબ છે રસુલુલ્લાહ સલ્લાહો અલ્લેહે વ
મલ્લમની ઉમ્મતને હેદાયત કરવા માટે ગોમાકો હઝરતની
કમામત સુધી વફાત થઇજ નથી તેથી ઇમામોના કુખ્યાઓને હઝરતના
કુખ્યા મુખારક તરફ રાખ્યા તે ઇમામો આપથી ન તો દુન્યામા જુદા
થશે અને ન તો આખિરતમા અને આપ કુખ્યા મારી અકકલથી નથી
લખ્યા પણ એ ખાખના જનનમા જોયા હતા [એવીજ રીતે કીતાબ
મીઝાનુલ કુખરામા પણ છે]

અને તેજ કીતાબ [મીઝાન કુખરા]મા છે કે એશક ફાકહા અને
સૂરીઓ સરવે પોતાના તાબેદારીની સફાઅત કરે છે અને તાબેદારોની
ફેહો નીકલતા વખત અને [ફખરમા] મુનકર નકીરના સવાલ વખત અને
કમામતમાં હિલ્લા વખત તથા હીસાબ વખત અને મીઝન અને પુલસેરાત
વખત તેઓ જુએ છે અને કોઇ જગ્યાએ પણ તેમનાથી ખાફા નથી

ક્રમ

રેહતા અને બ્યારે સૈયુલ ઇસલામ સૈય નાસીફીન લકાની રેહમતુલ્લાહનું
 ઇનતેકાલ થયું તો તેમને કેટલાક નેક લોકોએ ખાબમા બેધા અને તેમને
 કહ્યું કે ખુદાપાકે તમારી સાથે શુ મામલો કીધો તો ફરમાવ્યું કે બ્યારે
 કબરમાં મને સવાલ કરવા માટે બે ફરીયાતોઓએ બેસાડ્યો તો
 હઝરત ઈમામ માલિક રહમતુલ્લાહ તેમની પામે આવ્યા અને ફરમાવ્યું
 શુ આવા ભોકોથી ખુદા પર અને ખુદાના રસુલ પર હમાન લાવવા
 વીસેના સવાલ કરવાની તેઓને કાજત છે તમે બેઉ ફરીયાતો એનાથી
 દુર થઇ જાઓ અને તે મારી પાસેથી દૂરી થવા અને બ્યારે મશાએખ
 સુરીયો પોતાના તાબેદારોને મુરીદોને દુન્યા અને આખેરતમા સરવે હાથો
 અને તક્લીફોમા નીગાહ રાખે છે તો જે મઝહબોના હમામો છે તેમના
 મરતબાઓનો શું હાલ કે જોઓ જમીનોની મેખો અને દીનના અરકાન
 અને હઝરતની હુમ્મતના માટે શરીઅતના અમાનતદર છે ખુદાપાક સરવેથી
 રાજ થાએ અને તફસીર અહમદીમા છે કે ચારજ મઝહબ થવા અને
 તેમની તાબેદારી કરવાનું એ ફઝલે ખુદાવદી છે અને ખુદાપાકના તરફથી
 મકબુલથત છે એમાં ફક્તો અને તોજહાત ને મળલ તાકત નથી.

તહકીક મે કીતાબો શાધી અને માસી તાકત મુજબ કોશીશ
 -ખરચ કીધી અને મેં કીતાબોથી નકલ કીધી અને નકલ કરનાર પર
 મનકુલ અનહો (જે કીતાબથી નકલ કીધુ હોય તે) સુધી
 પોચાડવા વગર કાઇ નથી અથ ખુદાપાક રેવાયતોના નકલ કરનારને રેવા-
 અથો પાક કરજો અને તેને પોતાના ફઝલથી કબુલ કરજો અગરએ કેહનાર
 શુનેહમાર છે અને મે આઇ કીતાબનું નામ હદથતલ હરમૈન રાખ્યું છે
 અને એનો સવાબ ઊમતાદોના તરફ પોચાડજો અને એ [કીતાબ]ને શુનેહ-
 મારોના છુટકારા માટે વસીલો બનાવજો આમીન ચા મોજબસ સાએલીન
 ખુદાપાકના ફઝલથી આઈ કીતાબ લખવાથી તારીખ ૧૪મી જુલકઅદા સને
 ૧૨૭૯ હીજરતીન નબીએ આખેરઝ ઝમાન સનીવારના ચાશતના વખત
 શરૂર મક્રો સુખારેકાહ મોઅઝઝમા થઇ અગર મે હું તે વખત કેટલાક
 હવાદીસમાં અને કશમકશમા હનો અથ ખુદાપાક કીતાબ બના-
 વનારની બક્ષીશ કરજો અને તેના લખનારને અને જેણે એ કીતાબમા
 નજર કીધી નજર રળ અને ઇસલાહથી એનાથતની આખ સાથે અને
 સરવે હુમ્મત મોહમ્મદ સદ્લાહો અલૈહે વસલ્લમને અને જેલુ પુદારવુ

હમારું આ છે અલ્લહમ્હે લીલ્લાહે રુખીલ આલમીન એ રહમતેકા યા અરહમરરા હેમીન.

ઓલમાએ મક્કા શરીફ અને મંદીના શરીફના કીતાબ હદયતુલ હરમૈન પર (૬૦૬) અલીપ્રાયો.

મક્કા શરીફના મુફતી સાહેબનો અલીપ્રાય.

બીસમીલ્લાહીર રહમાનીર રહીમ વ સલ્લાલ્લાહે અલાસૈય્હેના મોહમ્મદીવ વ આલેહી વ સહબેહી અમ્મા બાદ મે આઇ કીતાબ (હદયતુલ હરમૈન)ને જોઇ અને મેં આઇ [દીની] સફાવાલા બગીચા (કીતાબ)મા (આખની) તવજનોહનો ઝડો ચલાયો તો મે એ કીતાબને બહુ ફાએદા વાળી જોઇ એમાં જરૂરી ફાએદાઓ છે (જેથી અકીદાઓ સારા થાયે) અને બહુ મક્કા પર હાવી છે ખુદાપાક આઈ કીતાબ બનાવનારને તેની મહેનત પર મોટો સવાબ આપે અને આ લખાણ મોઢાથી કહ્યું અને પોતાની કથમથી લખ્યું ખુદાપાકની બખસીશના ઉમેદવાર સૈયદ મોહમ્મદ હસન કોતોગળી હનફી મઝહબ ખલ્લતી મશરૂફ ઇલમ અને ફતવા દિવાનો) ખાદીમ મક્કા મોકરરમા ઉમ્મુલ કારામા [જે] ક્યામત સુધી બુઝરગ છે મંદીના હરામ [મોહરમ] સને હીજરી ૧૨૮૦ મા

મોહર

(૦)

બયતુલ્લાહ શરીફમાં દરસ આપનાર મોફ્તેસર અને મોહ-
દદેસ સેબુલ આલોમા શેખ જમાલ સાહેબનો અલીપ્રાય.

બીસમીલ્લાહીર રહમાનીર રહીમ અમ્માબાદ
આઇ રેસાલો [કીતાબ હદયતુલ હરમૈન] ખારીક ફાવદાકારક છે. આઇ

રેસાલા સાથે મોટા હાલેસા [પુરા આકોશજો કે જેથી ધમન બમડો]થી નબત પામે છે તે આદમી કે જે એને કપુલ કરે અને તેને મેહરા તદ-કીકના મોતી મમે છે. અને રેસાલાએ [કીતાબ] દુશમનો પર દલાએલ અતેઆ કાએમ કીધા તેથી રેસાલાએ તેના શુખહ (સક)ને ખાતલ કરી દીધા આઈ [લખાણ]ને કહ્યું અને તેના લખવા માટે કુકમ કીધા રખસુલ (સરદાર) મોહરરેસીન કરામે મકકા શરીફમાં કે પોતાના રખની મેહરખાનીનો ઉમેદવાર (નામ) જમાલ ખીન અબદુલ્લાહ શેખ ઓમર હનશી મોફસસીર મોહદદીસ બમતુલ્લાહ શરીફ મહેરખાની કરે. ખુદાપાક તેની સાથે અને સરવે મુસલમાનો સાથે આમીન આમીન. ૧૨ રખીઉલ અબ્બલ સને હીજરી ૧૨૮૦

મોહર.

બમતુલ્લાહ શરીફના શેખુલ ઓલમાઅ શેખ દહલાન
શાફેઈ સાહેબનો અલીખાય.

અમમાબાદ હુ આઈ રેસાલા હમીદા પર વાકેફ થયો અને એમા એકલાજ ખુખીવાળા માએનાને હુ સમજો આઈ કીતાબને બાગી અને શુમરાહોની જડ ઉમેડનારી જોઈ એમા બહુ તુસસ અને રેવાયતો જમા છે સામ મોતીની લડીઓથી ખુદાપાક આઈ કીતાબના બનાવનારને જજાએ ખેર ધરલામ તરફથી આપે અને ખુદાપાક એની કાશીસ કપુલ કરે અને એમને પરહેજમારોમાથી બનાવે જેમણે ખુદાપાકના કુકમોની તાબેદારી કીધી અને ખુદાપાકે જે મીજેથી મના કીધી તેથી દુર રહમ. (આઈ લખાણ) કહ્યું પોતાના મોદાથી અને પોતાની કલમથી લખ્યું તાલેખ ઇલમનો પાદીમ બમતુલ્લાહ શરીફમાં જે કસીરક ઓતુખ વલ આસામ છે પોતાના રખની બખશીસનો ઉમેદવાર [નામ] અહમદ ખીન દહલાન મહેર દલાહો લફ વ લે વાલેદય હે વ સાએરીસ મુસલેખીન.

મોહર.

મકકા શરીફના બીજા ખુઝરગ આલેમોના અભીપ્રાયો.

ખુદાપાક આઈ કીતાબના લખનારને (સારો) બદમો આપે આમીન
ખાદીમ શમરોહદીન વણદે અમદુર રહમાન મુઝનાલી અફઘાહો અનહો
રખબલ આલમીન.

મોહર

[૫] સહીહ અબદુલ કાદેર ધળને મોહમ્મદ સઈદ
ફતની અફઘાહો અનહો.

મોહર

(૬) આઈ કીતાબના લખ્યુ છે સહીહ છે

મોહમ્મદ અશરફ

(૭) આઈ કીતાબ લખનારને ખુદાપાક જાએ [ખેર] આપે.

અબુ તાહિર સૈયદ મોહમ્મદ સીદદીકી

(૮) આઈ કીતાબના ને લખ્યુ છે તે સહીહ છે

ખોરાસાની વીલાતી

(૯) આઈ કીતાબ લખનારે ને કહ્યુ તે હક છે ખાદેમુશ્શરી-
અતે વલ મીનહાજ અમદુર રહમાન બીન અબદુલ્લાહ સેરાજીહ હનફી.

મોહર.

(૧૦) હુ ફકીર ઓલમાએ મુસબેમીનના કદમોની ખાક અહમદ બલ
મોહાજર દાગીસતાની મકકી મુદરરીસ મદરસા મુસેમાનીયાહ.

મોહર.

મકકા શરીફના મુફતીએ હંમખલી સાહેબનો અલીપાય.

૧૧-(અમ્મા) આઠ રેસાલા જેયો અને તેમા વીચાર કીધા તે
મેં એમાં (ના સરવે મસઅલાઓ) હક વગર ચકના જેમા લખ્યુ
આને હકીર મોહમ્મદ બીન અબ્દુલ્લાહ બીન હોમમદ મુફતી હંમખલી
મકકા મોસરરફાહ X X X મોહર.

**મકકા શરીફના માલેકી (મઝહબ)ના મુફતી સાહેબનો
અલીપાય.**

૧૨-(અમ્મા) આઠ રેસાલા (કીતાબ)ને મેં ઝરરા ઝરરા
શરૂઆત આખર સધી જેયો એના હુકમો (મસઅલાઓ) ને મેં હક
(સહી) જેમા અને કુરઆન શરીફ અને હદીસ શરીફ અને ઈબ્રાહીમ
અને કેયાસના મોવીશીક જેમા લખ્યું આને હુસેન બીન ઈબ્રાહીમ મુફતી
માલેકી મકકા શરીફમા મોસલલેયન મોસલલેયન હામેદન. X X X મોહર.

**મકકા શરીફના [મદરસાના] મોદરરીસ સાહેબનો
અલીપાય.**

૧૩-હુ આઠ લતીફ મુખતસર રેસાલા પર મુતતલે થયો અને મેં
સવાબ (હક) જેયો લખ્યુ આને અફકરલ વરા એલ્લાહ અખદર રહ-
માન બીન હામેદ આફંદી મકકી મોદરરીસ X X X મોહર.

**મકકા શરીફના હઝરત સૈયદ અખદુર રહમાન નહરાવી
વીગેરે સાહેબોનો અલીપાય.**

૧૪-(અમ્મા) આઠ રેસાલા (કીતાબ)મા જે છે તે હક છે જેના
તુફીક મોતવજ્જેહ થયું વાજીબ છે અને એવો સવાબ (હક) છે કે મુસ-
કેલીઓમા એના સીવા કહી બરાસો નથી. અહમદ બીન મરફુમ સૈયદ
અખદર રહમાન નહરાવી X મોહર

૧૫-મોહર X મોહમ્મદ જલાલોદદીન.

૧૬-જે બનાવનારે કહ્યું તે હક છે અને તેની તાબેદારી કરવા થાય છે. x x x મોહમ્મદ મુસતફા હાજીમાસ.

૧૭-આપ કીતાબમાં જે છે તે હક છે x x x બાકરઅલ હુસેયની અલખરમનજી.

૧૮-જે [કીતાબ] બનાવનારે કહ્યું તે હક છે અને સેરાત મુસતફીમ (સીધા રસતા) છે. x અબદુલ ખલીલીસ સઆદલ મરજી.

બયતુલ્લાહ શરીફના હરમ શરીફ (માં પઠાવનાર)
મુદરરીસ સાહેબનો અલીખાવ.

૧૯-તહકીક આપ રેસામે મુશતમીલ છે ઉપર દલીલો રોલનના કે જેથી આફતાબ તેહકીકની રોલની થાએ અબદુરરહમાન ખીન ઉસમાન જમાલ મોદરરીસ બયતુલ્લાહ શરીફમાં x મોહર.

મદીના મોનવવરાના હનફી મુફતી સાહેબની તસદીક.

૨૦-નમકહુલ ફકીર એલેયહે અઝઝ શાનો હુ અસસૈયદ અબુ સહીલ હનશીયુલ મુફતી મદીના મોનવવરા અફલાહો અનહો. x x x મોહર.

મદીના શરીફના શેખખુલ ઓલમા સાહેબની તસદીક.

૨૧-શેખખુલ ઓલમા વલ મોદરરીસીન બે હરમે મૈયરેદુલ મુરસલીન અસસયયદ મુસદ મજરેખી અલમુદરરેસુલ હનશી અફલાહો અનહો. x x x મોહર.

હરમ મસજીદ નખવી શરીફના મુદરરીસ અને મેહ રાખ નખવી અલ્લાહો અલેહે વ સલ્લલ્લામના હમામ સાહેબની તસદીક

૨૨-અલ મોદરરીસ ખીલ હરમીલ શરીફીન નખવી વ એમામ ખતીમ મોહરાણુન નખવી. મોહમ્મદ ખાલી અફલાહો અનહો. x x x મોહર.

મસજીદે નળવી શરીફના મોહરરીસ અને ઇમામ અને ખતીબ મેહરાબ નળવી શરીફની તસદીક.

૨૩-અલ મેહરરીસ બીલ મસજીદીસ શરીફીન નળવી વ ઇમામ વ ખતીબ મેહરાબ હઝરત નમવી [સલ્વાહો અઘેહે વ સલ્વમ] મોહમ્મદ અબુસ સઅદાત અફેલાહો અનહો.

૨૪-મોહમદ આબકુળ x x x મોહર.

૨૫-હરમ મકકા શરીફના બાબે ઈમરાહીમ પર મવલાના શેખ સૈયદ ગુલામ મોહયયોદીન દરસ બાપે છે તેમની મોહર x સૈયદ ગુલામ મોહયયોદીન

૨૬-હઝરત શેખુલ ઓલામા શેખ અહમદ દહલાન શાફેઇ રહમતુલ્લાહના શાગીરદ અને હઝરત શાહ મુલેમાન રહમતુલ્લાહના ખલીફા શેખ હુસેનઅલી સાહેબની મોહર x હુસેનઅલી.

૨૭-હરમ મકકા શરીફના બાબે ઈમરાહીમ પર શેખ જમા-મેદદીન સાહેબ દરમ બાપે છે તેમની મોહર x જમાલોદદીન.

૨૮-હઝરત નવાઝીશ અલી સાહેબ મરદુમ જેમણે મકકા શરીફના હાબી [પથના અફીદાઓથી] પચાથી તોખા કરી હતી અને ઈનતેકાલ રમાવ્યુ તેમની મોહર x નવાઝેશઅલી

તરમત વળીલ ફઝલે અરમત

૫૨
કીતાબ હદયતુલ હરમૈન પર હીંદના
ઝોલમાઝ અને મશાએખોના
(૬૦૬) અલીપ્રાયો.

ખુદાપાકના ફઝલથી જ્યારે કીતાબ હદયતુલ હરમૈનનો ગુજરાતીમાં તરજુમો થયો તો કેટલાક જુઝરગોએ ફરમ વ્યુ કે હી દુસ્તાનના પશુ ઝોલમાઝે રબ્બાની અને મશાએખોના અલીપ્રાય આઠ કીતાબ પર લેવામાં આવે તો મોના પર સુહાગા જેવું થાએ તેથી મશહુર ઝોલમાઝે કેરામ પર આઠ કીતાબ જે અરબી અને ઉરદુ તરજુમા વાલી હતી અલીપ્રાય માટે મોકલાવી અને કીતાબ છપાતાં સુધી જે અલીપ્રાયો ઝોલમાઝે કેરામના આઠવા તે હાલ દેવામાં આઠવા છે અને ઇનશાહ અલ્લાહ બીજા અલીપ્રાયો આવશે તે ઇનશાહ અલ્લાહ બીજી વખત દેવામાં આવશે.

૧-હાનઉવાલા રૂકતુલ મોતવકેલીન વસમુશીયીન સનદુલ મોહદેલીન વલ મોક્સસેરીન જામેઆ મમકુલ મનકુલ હઝરત મવલાના શાહ એનુલ કોઝાત સાહેબ રહમતુલ્લાહ અલેહના મદરસા કુરકાનીયાના મુફતીયુલ અહનાફ સાહેબનો અલીપ્રાય

આપ કીતાબને પોતાના બાબમા એકજ જોઇ અકલવાલાઓની તહકીકાત એમા જમા છે કીતાબથી માલમ પડે છે કે બનાવનારની નીગાહ બહુ વસીઆ હતી અક્લાહ પાકનાજ માટે બનાવનારની ખુશી છે કે તેમણે સુધ રહનાગઓને જમાડયા અને મફલતવાલાઓને ખબરદાર કીધા ખુદાપાક બનાવનારને સારો ખફો આપે વ આખેરો દબવાના અનીસ હમદો લીલાહે રખીલ આલમીન. અયુત્તાહેર ઝુહુર અહમદ બેહારી.

મુફતીયુલ અહનાફ મદરસા આલીયા કુરકાનીયાહ-લખનજી.

૨-વાકેફ અસરાર રખાનીયા કારોફ અસરાર એલાહીયા રૂક-
તુલ મુશીયીન હઝરત મવલાના શાહ મોહમદ અલીહુસેન
સાહેબનો અલીપ્રાય [કછોછા શરીફ]

મે કીતાબ હદયતુલ હરમૈનને કેટલીક જગ્યાથી સાંલળી એમા જે મસાએલ સાખીત કરવામા આવ્યા છે તેઓને પોતાના અને પોતાના મોતકદેલીન મશાએઓના અકીદા અને અમલો માફક જોયા ખુદાપાક આપ નશીસ હદયાને કયુલ ફરમાવે અને મુમલમાનોને એનાથી નફો પોચાડે—સૈયદ મોહમ્મદ અલીહુસેન અશરફી.

૩-કછોછા શરીફવાલા સનદુલ મોહદેલીન વલ મોક્સસેરીન મોતઅખેરીન હઝરત મવલાના શાહ સૈયદ મોહમ્મદ મોહદદીસ સાહેબનો અલીપ્રાય

ખાદ હમદો સલાતના હક આપ મસાએલમા કીતાબ બનાવનારની સાથે છે અને હક વધારે મુસતહક છે કે તેની તાખીદારી કરવામા આવે ખુદાએ પાકે હમોને અને મુસલમાનોને જહેલોની યુમરાલીથી બચાવે.

સૈયદ મોહમ્મદ અશરફી ખાદીમ હદીસ શરીફ
જામેઆ અશરફીયા.

૪-મહાન ખાલ ગરીબ નવાજ મુલતાન અવલેયાઓહી દ હઝરત ખાલ મોહનુદ્દીન ચીરાતી રહમતુલ્લાહ [અજમેર] શરીફના સન્નજાદાનશીન સાહેબનો અલીપ્રાય.

કીતાબ હદયતુલ હરમૈનને મેં જોઇ એમા સરવે અકીદાઓ કુરઆન શરીફની આપ્તો અને હઝરતની હદીસોના માફક છે અહલે સુન્નત વ જમાઅતનો એજ તરીકા પર અમલ છે આઇ જમાનામા આઈ (કીતાબ) એક નાદેગ ચીજ છે અહલે ઇલમને જોઇએ કે એની કદર કરે.

દીવાન સૈયદ આલે રસુલ,

સન્નજાદા નશીન આસતાના આલયા-અજમેર શરીફ

આલેમ બા અમલ ફાઝલે અજલ મવલાના નઝીર અહમદ ખુજદી સાહેબ તથા જામેઅ માઅકુલો મનકુલ હઝરત મવલાના શાહ અબદુલ અલીમ સીદદીકી સાહેબ તથા આલેમે નહરીર ફાઝલે બેનઝીર મવલાના અહમદ મુખતાર સીદદીકી સાહેબનો અલીપ્રાય

૫-આઇ કીતાબ હદયતુલ હરમૈન અહલે સુન્નત વ જમાઅતની ખાસ કીતાબ છે એમા જે અકીદા છે તે ખાલકુલ સહીહ (હક) છે

નઝીર અહમદ ખુજદી.

૬-હુ એની તમદીક કરે હુ-મોહમ્મદ અબદુલ અલીમ (સીદદીકી)

૭-મારા નજદીક પણ આઇ કીતાબમા અહલે સુન્નત વ જમાઅતના મહીહ (હક) અકીદા ફરજ છે

અહમદ મુખતાર સીદદીકી (મેરઠ)

ઓહમાએ દેહલીના અલીપ્રાયો

૮-આઇ કીતાબને મે બહુ વીચાર કરી પદી સહીહ હદીસોથી લખરેજ જોઇ-મોહમ્મદ અબદુલ મજીદ મોહતમીમ મદરસા નેઅમાનીયાહ દીલ્લી.

૫૫

૯-ફકીર મોહમ્મદ ઇમાદોદ્દીન કાદેરી.

(મોદરરીસ અવ્વલ મદરસા નોઅમાનયા દેહલી)

૧૦-મેં આઈ રીસાલા હદયતુલ હરમૈનને ફટલીક જમાયી ભેગે
શુમરાહ અને ખીદમતીના શુમહાતના જવામમા બહુ મજશુત દલીલોથી
પસનેલાલ ફરમાવ્યો છે મોહમ્મદ મઝહરુલ્લા અફરહુદુ ઇમામ
મસજીદ ફતેહપુરી દેહલી.

૧૧-આઈ કીતાબ યકીની સહીદ છે

૧૨-મોહમ્મદ શરીફુલ્લાહ મુદરરીસ મદરસા નોઅમાનયા
અબદુલ ખાલેક મોદરરીસ મદરસા નોઅમાનયા દેહલી

૧૩-અનારસવાળા મવલાના સાહેબનો અલીપ્રાય.

આઈ કીતાબ ખીલકુલ અહલે સુન્નત વલ જમાઅતના અકીદા-
ઓના માફક છે

મોહમ્મદ અમાનતુલ્લાહ અફરહાહે અનહો.

૧૪-આરેફ ખીલ્લાહ હામીએ સુન્નત નાસેરે શરીઅત મવ-
લાના સૈયદ અહમદ અલ્લી સાહેબનો અલીપ્રાય. [અમદાવાદ]

મે કીતાબ હદયતુલ હરમૈનને પહેલાથી છેલ્લાં સુધી સારી રીતે
પઢી તમામ અકીદા સુન્નત વ જમાઅત માફક છે આઈ કીતાબ મુસલ-
માનો મારે બહુ ફાએદાની છે સહાયદ અહમદ અલ્લી.

૧૫-હામીએ સુન્નત નાસેરે શરીઅત હઝરત મવલાના અબ-
દુલ મુનઈમ ખાઅકઝા સાહેબ ખતીબ અમેએ મસજીદ
[મુન્ઝીનો અલીપ્રાય.

રેસાલા હદયતુલ હરમૈનની તબરીફ મારાથી થવી મુસજીબ છે
અને વધારે ખુશી એમા એ છે (૧) અકાએદ ખેલાફ અહલે સુન્નત વલ
જમાઅતથી કીતાબ બનાવનારે તે એહતેમાત ફરી છે કે ફરક મુસલમાન
મોહમ્મદ વગર તકલીફ એનાથી [કીતાબથી] ફાએદો ઊઠાવી શકે છે.
અબદુલ મુનઈમ ખાઅકઝા ખતીબ અમેએ મસજીદ બમબહ.

૧૬-આલેમે અજલ ફાએલે અકમલ મવલાના સઅદુલ્લાહ મકકી સાહેબ મોહતમીમ મદરસા સઅદીયા મકકા શરીફ અને ઝકરયા મસજીદના ખતીબ સાહેબનો અલીપ્રાય

કીતાબ હદયતુલ હરમૈન પર લાએક છે કે અમલ કરવામા આવે અને એનાજ ઉપર એલમાએ હરમૈન શરીફ (મકકા શરીફ મદીના શરીફ)ને (હાથ) નેવા —મોહમ્મદ સઅદુલ્લાહ મકકી.

૧૭-જામેઅ મઅકુટ્ટો જાત્રુલ હાવીએ ફુરુઓ ગિસુલ મવલાના અબદુર રહમાન સુફતી સાહેબ (ગોધરા)નો અલીપ્રાય

કીતાબ હદયતુલ હરમૈનને પેહેલાથી આખર સુધી જોઇ એમાના દરેક મસઅલા ટુરઆન શરીફ અને અહાદીસ અને ઇજમાઅ અને ફયાસ થી મુસન્નેફ સાબીત કીધા છે એ કીતાબ મોઅતબગ ચવા માટે એટલું બસ છે કે એના પર મકકા શરીફ અને મદીના શરીફના પુઅરમ જોઅમાએ જોરદાર તઅરીફો લખી છે

અબદુરરહમાન ખીન મવલાના ઇસા—ગોધરવી.

૧૮-મોહીબુલ એલમા વલ મશાએબ શેઠ તુરાવા સાહેબ ના મદરસાના સુદરરીસ સાહેબનો અલીપ્રાય.

કીતાબ હદયતુલ હરમૈનને જોઇ મુવાશીક કેતાબુલ્લાહ અને અહાદીસ નબવીપ્પાહ જોઇ ખુદાપાક એનાથી સરવે મુસલમાનોને ફેઝ પોચાડે

મોહમ્મદ અનવર શાહ, -મોદરસીસ મદરસા તુરાવા-[સુરત.]

૧૯-જામેઅ કમાલાત ઝાહેરી વ ખાતેની વહીદુલ અસર ફરીદુલ હકુર હકરત મવલાના શાહ વજીહોદ્દીન સાહેબના સબખાદા નશીન સાહેબનો અલીપ્રાય.

મેં કીતાબ હદયતુલ હરમૈનને ઉરદુ તરજુમા સાથે જોઈ તમામ કીતાબ અહલે સુન્નત જમાઅતના અકીદાઓ માફક છે એના વીરુધ્ધ જે અકીદાઓ છે તે યુમરાહીવાલા છે -સમયદ બડા સાહેબ.

૨૦-હામીએ સુન્નત મવલાના ખુબ સાહેબનો અલીપ્રાય.

મેં આપ કીતાબ હદયતુલ હરમેનને અમલ જમાયી જોઇ હકી-
મા ફાજલ મોસન્નીફ ખાતેલ (ગુમરાહ) અકીદાના રદદીઆમાં અને હક
કીદાની તસદીકમાં જાહેર કરવામા તે કામ કીધુ છે જેની નઝીર આ
પહેલાં મારી નજરથી નથી ગુજરી

મોહમ્મદ ખુબ (નકશાખંદી-અહમદખાજાહ)

૨૧-મોહમ્મદે સુન્નત અદુલે બીહઅત મવલાના ઇસમાઈલ
કટાલવી [જલ્દે સુરત] સાહેબનો અલીપ્રાય

મેં (કીતાબ) હદયતુલ હરમેનને જોઇ કુરઆન અને હદીસની
કીલો વાલી જોઇ એના પર મુસલમાનોને અમલ કરવો બેઉજહાનની
લાહનો સખબ છે—ઈસમાઈલ હસન કટાલવી.

મદરસા હાશમીયા ઝકરયા મસજીદ તથા દાફલે બિલમ
કમુ શેઠ તથા મદરસ તુલ ઇસલામ મીનાગ મસજીદ વીગેરે
ખમખના મોદરરીસીનોના અલીપ્રાયો

૨૨-આપ કીતાબમા અહલે સુન્નત વલ જમાઅતના માફક અકીદા
છે—મોહમ્મદ શરીફ મોદરરીસ મદરસા હાશમમાહ-મુંબઈ

૨૩-તુફેલ અહમદ મોદરરીસ દારલ ઉલુમ કમુન માઅકુબ સેઈ
મરહુમ મુબઇ

૨૪-મોહમ્મદ ફેઝુલ હક દનકી ચીશતી કાદેરી વાએઝુલ ઇસલામ

૨૫-અબદુલ ખાલેક જોનપુરી મોદરરીસ મદરસતુલ ઇસલામ
મસજીદ મીનારા-મુબઇ

૨૬-આલેમે બે બાલ મવલાના અબદુલ્લાહ (બડોદરા)
સાહેબનો અલીપ્રાય.

મેં આપ રસાલા હદયતુલ હરમેનનો મોતાલેઓ કાધો તો પુરી
રીતે અહલે સુન્નત વ જમાઅતના અકીદાઓ માફક જોયો

અબદુલ્લાહ બડોદવી અફા અનહો.

૨૭-મખઅને ફજાએલ ઝાહેરી વ બાતેની અલ્લામાહ મવલ્લ
અખદુલ બારી સાહેબનો અલીપ્રાય

અમ્માબાદ ફકીર મીસકીન મોહમ્મદ કયામે
અખદુલ બારી લખતરી અફલ્લાહો અનહોએ
જગ્યાથી જેસાલા હદયતુલ હરમૈનમા જોયુ જે મતલબો પર સામીલ
[તે] એવા જરૂરી છે કે તેનુ જાણવુ દરેક સુન્ની મહબબ હનરી અકી
વાલા પર લાઝીમ છે [ફરેલા] ભોકો એજ મસઅલાઓમા જગડે
અને ખુઝરગોથી જાહેશોને બદ અકીદા કરે છે ખુદાએ પાક બનાવનારને
નારો બદલો આપે અને મુસલમાનોને (સારા અકીદાની) નેક તોશીક આપે
કે તેઓ સહીદ અકીદાઓ પર કાએમ ગહે x ફકીર મોહમ્મદ
અખદુલ બારી અફલ્લાહો અનહો.

૨૮-ફખરુલ ઓલમાઅ ઝબહતુલ ઓલમાઅ રાઅસુલ મોક્સ-
મેરીન હઝરત મવલાના નેસાર અહમદ કાનપુરી સુફી
આઅઝમ સાહેબનો અલીપ્રાય.

આઇ કીતાબને મે પઢી એમા તેજ અકીદાઓ જોયા જેના પર
ઓલમાએ અહલે સુન્નત વલ જમાઅતનો ઇતેફાક છે એજ અખીદા દક
છે એના વીરધના [અકીદા] ખરામ [ગુમગાલ કનારા] અકીદા છે (કે)
જોથી મુસલમાનોને બચવુ જરૂરી છે — નેસાર અહમદ અફલ્લાહો
અનહો.

૨૯-હામીયે દીન નાએજે શરએ મતીન સેરાખુલ ઓલમા
હઝરત મવલાના શાહ અખદુલ માજેદ સાહેબ બદાયુનીનો
અલીપ્રાય.

કીતાબ હદયતુલ દરમન જેના મમાએલ અને મમાહેલ અહલે
સુન્નત વલ જમાઅતના નરીકાની તાઇદ અને હેમાયતમા છે અને અવામ
અહલે સુન્નત (વજમાઅત)ને બેહદ ફાએદકાગ્ગ અને નફા દેનાર છે
મારી આ છે કે ખુદાપાક મુસલમાનો માટે આને નાફેઅ બનાવે.

અખદુલ માજેદ ઠાદેરી બદાયુની

મુરત, ખરાનપુરી ભાગબ બાજુવાળી પોળમા આવેલા શ્રી 'અમિકા
વિજય' પ્રિન્ટીંગ પ્રેમમા હરગોવિન્દાસ હરકીર્તનદાસે ખાપી.

